

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Pojištění majetku v pojišťovně Generali a jeho vývojové
tendence**

Nikola Petratur

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Nikola Petratur

Podnikání a administrativa

Název práce

Pojištění majetku v pojišťovně Generali a jeho vývojové tendence

Název anglicky

Property insurance in the Generali insurance and their development tendencies

Cíle práce

Cílem práce je analýza dosavadního vývoje pojištění majetku v České republice u pojišťovny Generali a. s., se zaměřením na pojištění rodinných domů a domácností na základě relevantních ukazatelů. Následně bude pomocí statistických metod odhadnuta predikce jejich budoucího vývoje. Na základě provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro eliminaci rizik nemovitostí a domácností formou pojištění u společnosti Generali a.s.

Metodika

Získaná databáze bude analyzována statistickými metodami z oblasti časových řad a indexní analýzy.

Harmonogram:

Studium dostupné literatury a odborných textů: 03/2016-09/2016

Předložení literární rešerše: 10/2016

Sběr dat a jejich analýza: 08/2016-01/2017

Předložení konečné podoby textu diplomové práce: 02/2017

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Pojištění majetku, pojistná událost, pojišťovna, pojistitel, pojištění, pojistné plnění, pojistné

Doporučené zdroje informací

ANDĚL, J. *Statistické metody*. Praha: Matfyzpress, 2003. ISBN 80-86732-08-8.

BOHMAN, L., WAWERKOVÁ, M.: *Zákon o pojistné smlouvě: komentář*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-755-3.

CIPRA, T. *Pojistná matematika : teorie a praxe*. Praha: EKOPRESS, 2006. ISBN 80-86929-11-6.

ČEJKOVÁ, V.: *Pojistný trh*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0137-5.

ČESKO. *Pojišťovnictví : nový zákon o pojišťovnictví a nové vyhlášky : pojistná smlouva, pojišťovací zprostředkovatelé a likvidátoři, pojištění odpovědnosti z provozu vozidla : podle stavu k 15.2.2010*. Ostrava: Sagit, 2010. ISBN 978-80-7208-799-0.

DAŇHEL, J. – DUCHÁČKOVÁ, E. *Pojistné trhy : změny v postavení pojišťovnictví v globální éře*. [Praha]: Professional Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-078-2.

DAŇHEL, J. – DUCHÁČKOVÁ, E. *Teorie pojistných trhů*. [Praha]: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-015-7.

DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-51-4.

HINDLS, R. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

VÁVROVÁ, E. *Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001. ISBN 80-715-7487-2

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Pojištění majetku v pojišťovně Generali a jeho vývojové tendence" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odborné vedení, cenné rady a vstřícné jednání při zpracování diplomové práce.

Pojištění majetku v pojišťovně Generali a jeho vývojové tendence

Souhrn

Diplomová práce se zabývá vývojem pojištění majetku v pojišťovně Generali a. s. se zaměřením na pojištění rodinných domů a domácností v České republice. V první části byly popsány teoretické pojmy z oblasti pojišťovnictví. Následně byla provedena analýza zaměřena na vývoj vybraných ukazatelů, kterými jsou předepsané pojistné, pojistné plnění a škodovost. Vývoj ukazatelů je sledován za období 2000 – 2015. Metodickými nástroji analýz jsou elementární charakteristiky časových řad a program Statistica 12 a Microsoft Excel. Ukazatele byly následně popsány a byl vysvětlen jejich vývoj v souvislosti s vlivy působící na pojišťovnu, zejména vlivy ekonomické a přírodní. Po zvolení vhodné trendové funkce byla odhadnuta predikce budoucího vývoje sledovaných ukazatelů pomocí bodového a intervalového odhadu. Na závěr práce jsou sepsány návrhy a doporučení.

Klíčová slova:

Pojištění majetku, pojistná událost, pojišťovna, pojištění, pojistné plnění, pojistné.

Property insurance in the Generali insurance and their development tendencies

Summary

The thesis deals with the development of property insurance in the insurance company Generali a .s. with a focus on home and apartment insurance and household effects insurance in the Czech Republic. In the first part are described the theoretical concepts from the insurance industry. The analysis evaluates the development of selected indicators which are premiums and insurance benefits. The development of indicators is monitored in the period 2000 - 2015. The methodological tools of analysis are fundamental characteristics of time series and the program Statistica 12 and Microsoft Excel. The indicators were described and their development has been explained in the connection with influences on the insurance company - economic and natural. After choosing the trend function was predicted the future development of indicators for 2016 and 2017 using point and interval estimation. Recommendations for the insurance company are written in the final part.

Keywords:

Property insurance, claim, insurance company, insurance, insurance benefit, premium.

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
2.2.1 Analýza časových řad	12
2.2.2 Predikce budoucího vývoje.....	14
3 Teoretická východiska	15
3.1 Historie pojišťovnictví	15
3.2 Pojistný trh a jeho subjekty	16
3.2.1 Pojišťovna	19
3.2.2 Zajišťovna	20
3.2.3 Česká asociace pojišťoven.....	21
3.2.4 Účastníci pojistného vztahu	21
3.3 Pojmy z pojistné teorie.....	22
3.4 Funkce pojištění	25
3.5 Podnikatelská rizika komerční pojišťovny.....	25
3.6 Ukazatelé úrovně pojistného trhu.....	28
3.7 Neživotní pojištění	29
3.7.1 Pojištění domácností	29
3.7.2 Pojištění budov	30
3.8 Legislativní rámec v pojišťovnictví	32
4 Charakteristika Generali pojišťovny a. s.	33
4.1 Historie společnosti.....	33
4.2 Základní údaje společnosti.....	33
4.3 Pojistné produkty pojišťovny Generali	34
4.3.1 Pojištění budov	34
4.3.2 Pojištění domácností	35
5 Vlastní práce	37
5.1 Předepsané pojistné.....	37
5.1.1 Předepsané pojistné u pojištění rodinných domů a bytů.....	39
5.1.2 Předepsané pojistné u domácností	41
5.2 Pojistné plnění	43
5.2.1 Pojistné plnění u pojištění rodinných domů a bytů.....	45
5.2.2 Vyplacené pojistné plnění u pojištění domácností	47
5.3 Škodovost.....	50

5.4	Návrhy a doporučení	53
6	Závěr.....	56
7	Seznam použitých zdrojů	60
8	Přílohy	63

Seznam obrázků

Obr. 1 Předepsané pojistné u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč)

Obr. 2 Předepsané pojistné u pojištění domácností (mil. Kč)

Obr. 3 Pojistné plnění u rodinných domů a domácností (mil. Kč)

Obr. 4 Struktura vyplaceného pojistného plnění (%)

Obr. 5 Vývoj škodovosti v letech 2000 – 2015 (%)

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Předepsané pojistné (mil. Kč)

Tabulka č. 2 Podíl předepsaného pojistného u pojištění domů a domácností na celkovém předepsaném pojistném v oblasti neživotního pojištění u pojišťovny Generali (mil. Kč)

Tabulka č. 3 Předepsané pojistné u rodinných domů a bytů (mil. Kč)

Tabulka č. 4 Bodový a intervalový odhad pro předepsané pojistné u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč)

Tabulka č. 5 Předepsané pojistné u domácnosti (mil. Kč)

Tabulka č. 6 Bodový a intervalový odhad pro předepsané pojistné u pojištění domácnosti (mil. Kč)

Tabulka č. 7 Pojistné plnění u nemovitostí, domácností a jejich celková suma (mil. Kč).

Tabulka č. 8 Podíl pojistného plnění jednotlivých druhů na celkovém pojistném plnění v oblasti neživotního pojištění u Generali pojišťovny (mil. Kč)

Tabulka č. 9 Vyplacené pojistné plnění u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč)

Tabulka č. 10 Bodový a intervalový odhad pro pojistné plnění u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč)

Tabulka č. 11 Vyplacené pojistné plnění u pojištění domácnosti (mil. Kč)

Tabulka č. 12 Bodový a intervalový odhad pro pojistné plnění u pojištění domácností (mil. Kč)

Tabulka č. 13 Vývoj škodovosti (%)

1 Úvod

Pojišťovnictví spadá do oblasti finančních služeb, kde je úzce spojena s odvětvím bankovníctví. Zaměřuje se na soukromé osoby, podnikatele a podnikatelské subjekty. Jeho vývoj a význam koresponduje s kvalitou ekonomického prostředí dané země.

Pojištění a obecně oblast pojištění nabývá stále na větším významu. Jak se společnosti vyvíjí, lidé jsou stále bohatší. Uvědomují si riziko ztráty, zničení nebo poškození majetku z nahodilých událostí, které je mohou potkat a které nejsou ovlivnitelné, případně jen minimálně. Nahodilé události mohou mít různý charakter. Může jít o nebezpečí živelných událostí, nebezpečí ztráty, krádeže, nehody, nemoci, smrti atd. Lidé si tyto rizika uvědomují a hledají cesty jak je eliminovat – jak se před nimi chránit. Proto přichází na řadu pojišťovna se svým portfoliem pojistných produktů.

Oblast pojišťovnictví, která se vrátila do České republiky po centrálně řízené ekonomice, je rychle rostoucím ekonomickým odvětvím. Tato oblast roste jak kvalitativně, tak i kvantitativně. Kvalitativní význam spočívá ve stále se zlepšujících službách. Pojišťovny se snaží optimalizovat své produkty, aby byly výhodnější a lepší pro své klienty, ale hlavně pro svůj ekonomický prospěch. To znamená, že ze svého portfolia pojistných produktů eliminují ztrátové produkty. Dále se snaží být svým klientům blíže, prostřednictvím pojišťovacích makléřů, agentů a poradců pracujících pro pojišťovnu. Kvalitu služeb pojišťoven lze vidět i ve skutečnosti, že ne všichni jsou pojistitelní. Pojišťovny nemusí – nejsou povinny – přizvat do pojištění každého občana, například z důvodu jeho škodního průběhu – u pojištění motorových vozidel. Dále se může jednat o pojistné podvody, kdy pojišťovny vynakládají značné prostředky na jejich odhalení a následné snížení neoprávněného pojistného plnění.

Jak bylo zmíněno, finanční sektor a oblast pojišťovnictví se vyvíjí a roste, proto byla nutná její regulace a následná kontrola. Ve funkci regulátora a kontrolora vystupuje v současnosti Česká národní banka.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je analyzovat dosavadní vývoj pojištění majetku v České republice u pojišťovny Generali a. s. Pozornost bude zaměřena především na pojištění rodinných domů a domácností. Práce bude věnována analýze základních ukazatelů z pojišťovnictví, půjde zejména o předepsané pojistné a pojistné plnění. Z těchto ukazatelů budou vycházet další ukazatel – škodovost. Po jejich analýze budou sledovány vztahy mezi ukazateli. Následovat bude interpretace a zdůvodnění vypočtených hodnot. Pomocí statistických metod bude odhadnuta predikce budoucího vývoje. Na základě provedených analýz a jejich výsledků budou formulovány návrhy a doporučení pro eliminaci rizik nemovitostí a domácností formou pojištění u společnosti Generali a. s. Získaná databáze bude zpracována na základě analýzy časových řad.

2.2 Metodika

Diplomová práce je zpracována na základě použití shromážděných sekundárních dat, tj. odborných publikací, výročních zpráv, internetových stránek – především České asociace pojišťoven, stránky Českého statistického úřadu. Všechny zdroje použité v této práci jsou uvedeny na konci práce v seznamu použité literatury. K analyzování ukazatelů budou použity programy Microsoft Excel a Statistica 12.

2.2.1 Analýza časových řad

Časovou řadu lze definovat jako posloupnost prostorově a věcně srovnatelných dat, která jsou uspořádaná z hlediska času ve směru minulost – přítomnost. Analýzou, případně i prognózou, časových řad se rozumí soubor metod, sloužící k popisu těchto řad.

Elementární charakteristiky časových řad

K prvním úkolům, patří získat představu o charakteru procesu časové řady. Mezi základní nástroje k porozumění chování časové řady lze použít pro vizuální představu grafy a elementární statistické charakteristiky.

První absolutní diference

První absolutní diference – absolutní přírůstek – udává, jak se změnila hodnota v časové řadě v čase t ve srovnání s hodnotou v čase $t-1$. Z uvedeného vyplývá, že vyjadřuje přírůstky mezi jednotlivými roky.

$$dy_t = y_t - y_{t-1} \quad t = 2, 3, \dots, n \quad (2.2.1)$$

Koeficient růstu

Koeficient růstu definuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě. Protože se jedná o relativní ukazatel, interpretuje se v procentech.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad t = 2, 3, \dots, n \quad (2.2.2)$$

Průměrný koeficient růstu

Pro celou časovou řadu je možno určit průměrný koeficient růstu. Nejčastěji se definuje jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů.

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} \quad (2.2.3)$$

Bazický index

Vyjadřuje procentní změnu ukazatele, která se vztahuje k určité výchozí hodnotě v daném časovém okamžiku.

$$b_t = \frac{y_t}{y_0} \quad (2.2.4)$$

Popis trendové složky

Odhadnout vývoj analyzované časové řady je nejdůležitější úkol analýzy časové řady. Trendové funkce jsou následující¹

- kvadratická

$$T_t = a + bt + ct^2 \quad (2.2.5)$$

- polynom 3. stupně

¹Hindls, R.: Statistika pro ekonomy. 8. vydání. Praha, Professional Publishing, 2007, ISBN 978-80-86946-43-6

$$T_t = a + bt + ct^2 + dt^3 \quad (2.2.6)$$

Volba vhodného modelu trendu

Základem pro rozhodnutí o vhodném typu trendové funkce by měly být věcné ekonomické kritéria. K volbě vhodného modelu trendu je použit index determinace.

$$R^2 = \frac{S_{\hat{y}}^2}{S_y^2} = \frac{\frac{1}{n} \sum (\hat{y}_i - \bar{y})^2}{\frac{1}{n} \sum (y_i - \bar{y})^2} \quad (2.2.7)$$

kde:

$S_{\hat{y}}^2$ reziduální rozptyl,

S_y^2 rozptyl skutečných hodnot časové řady.

Index determinace je bezrozměrné číslo. Nachází se v intervalu $\langle 0,1 \rangle$ čím je hodnota indexu determinace vyšší, tím je zvolený model lepší. Naopak je-li výsledek nízký, je třeba použít jinou trendovou funkci.

2.2.2 Predikce budoucího vývoje

Jakmile bude zvolena vhodná trendová funkce, je možné přistoupit k predikci pomocí bodového a intervalového odhadu.

Bodový odhad

Bodový odhad se získá tak, že do trendové funkce s nejvyšší hodnotou indexu determinace, se dosadí za proměnnou t hodnotu na základě roku, pro který má být predikce vypočítána.

Intervalový odhad

Intervalový odhad se od odhadu bodového liší v tom, že výsledkem není jedno konkrétní číslo ale interval. Rozsah – velikost intervalu – závisí na hladině spolehlivosti. Hladina spolehlivosti říká, s jakou pravděpodobností se hodnota bude právě v tom intervalu nacházet. Nejpoužívanější hladiny jsou 95 % a 99 %. Lze ji vypočítat podle vzorce, nebo pomocí statistických programů. V práci bude použit pro výpočet predikce program Statistica 12.

3 Teoretická východiska

3.1 Historie pojišťovnictví

Prvopočátky pojištění jsou dochovány ze starověku. Vznikají různé formy sociálního pojištění, které lze považovat za předchůdce životních a majetkových pojištění. První rysy komerčního pojištění měly tzv. námořní zápůjčky, využívané byly zejména v oblasti Středomoří. Roku 1379 byla v Pise podepsána první pojistná smlouva. Význam pojištění se začal přesouvat do Anglie, kde v roce 1687 byla otevřena kavárna Edwardem Lloydem, ve které se vyměňovaly informace o riziku v námořní přepravě pro kapitány lodí, rejdaře a obchodníky.²

První spolek, který se zabýval pojišťováním, byl založen v roce 1748. Jednalo se zejména o pojištění proti požáru. Později vznikaly vzájemné pojišťovací spolky, v nichž jejich členové vytvářeli společné fondy, ze kterých se následně hradily vzniklé škody. Jednalo se o profesní seskupení:

- cechy – profesní seskupení řemeslníků a
- gildy (bratrstva) – sdružení kupců a obchodníků.

Postupně se vyvíjely soukromé pojišťovny, které vznikaly v první polovině 19. století, V roce 1827 byla založena *První česká vzájemná pojišťovna v Praze*. O 30 let později, v roce 1857, byla v Bratislavě založena *První maďarská všeobecná pojišťovací společnost*. Při požáru Národního divadla v roce 1881 vyplatila právě „*První česká vzájemná pojišťovna v Praze*“ 279 869 zlatých.

Po roce 1945 byly všechny pojišťovny znárodněny do pěti pojišťoven – národních podniků. S platností od 1. ledna 1948 bylo těchto pět pojišťoven sloučeno v Československou pojišťovnu národní podnik.

Po revoluci v listopadu 1989 došlo postupně k demonopolizaci českého pojišťovnictví. Byly přijaty nové zákony pro provozování pojišťovací činnosti. S účinností od 28. května 1991 vznikl zákon o pojišťovnictví, předpis č. 185/1991. Dohled nad pojišťovací činností vykonával *Státní dozor nad pojišťovnictvím*.

² Pojišťovnictví. Historie pojišťovnictví [online]. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzita Hradec Králové, 2012 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://edu.uhk.cz/~jindrvo1/predmety/?p=pojis&page=historie>

3.2 Pojistný trh a jeho subjekty

Každý trh v tržní ekonomice je místo, kde se střetávají kupující a prodávající, poptávka a nabídka. Na pojistném trhu se pak střetává nabídka pojistných produktů a poptávka po pojistné ochraně. Zahrnuje teda vztahy mezi prodávajícím a kupujícím.

Existence kvalitního a důvěryhodného pojistného trhu je znakem dobrého fungování finanční sféry a zdravé ekonomiky v určitém teritoriu.³ Protože pojištění je dlouhodobý obchod mezi pojistitelem a pojištěným, při kterém pojištěný platí pojistné předem a není jisté, kdy nastane pojistná událost, má pojišťovna během této doby volné peněžní prostředky. Tyto peněžní prostředky jsou následně soustředovány do peněžních – technických rezerv. Tyto technické rezervy jsou tvořeny na případná pojistná plnění, nastanou-li skutečností uvedené v pojistné smlouvě, vyhlášece nebo zákoně. Jejich výše závisí na pojistném riziku. Výše rezerv by měla být taková, aby byla schopna vyplatit pojistné plnění.

Smlouvy o pojištění jsou smlouvy odvážné. To znamená, že kupující poptává službu, o které neví, zda v budoucnu nastane, protože je závislá na nejisté události. Charakteristické pro pojistný trh je, že převládá nabídka. Převis nabídky je zárukou soutěže mezi pojistiteli.

Jako všechny trhy i trh pojistný je ovlivňován mnoha faktory, které lze rozdělit na faktory působící na pojistný trh zvenčí nebo zevnitř.

Vnější faktory:

- vývoj a objem hrubého domácího produktu,
- vývoj inflace,
- vývoj zaměstnanosti,
- počet obyvatel,
- peněžní příjmy obyvatelstva,
- objem a struktura výdajů domácností,
- situace u ostatních segmentů finančního trhu.

³ DUCHÁČKOVÁ, E. a DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 9788074310157.

Vnitřní faktory:

- pojišťovací a zajišťovací činnost a jiné související činnosti,
- zájem o pojištění ze strany klientů,
- regulace pojistného trhu dozorem nad pojišťovnictvím,
- zprostředkovatelská činnost,
- činnost asociace pojišťoven.

Členění pojistného trhu je možné z několika hledisek, například podle pojistného rizika, pojistných produktů, činnosti pojistitele, předmětu pojištění atd. Podle předmětu činnosti pojistitele se pojistný trh dělí na věcný a investiční.

Věcný pojistný trh

Spočívá v nabídce a poptávce po pojištění. Jde zejména o následující činnosti:

- pojišťovací činnost, která spočívá v:
 - sjednávání smluv - obchodní činnost,
 - správě pojistných smluv a inkasa pojistného - provozní činnost,
 - řešení a následná likvidace škod při pojistných událostech a stanovení pojistného plnění - likvidační činnost,
 - stanovení velikosti pojistně technických rezerv a pojistného - pojistně technická činnost,
- zajišťovací činnost, která spočívá v dělení rizik s provozováním pojištění,
- zábranná činnost spočívající v předcházení vzniku pojistných škod. Existuje několik způsobů jak motivovat klienty pojišťovny ke snížení vzniku škody. Jedná se například o:
 - rozdílné pojistné podle škodního průběhu,
 - rozdílné pojistné závislé na bezpečnostních opatřeních,
 - krácení pojistného plnění v případě, kdy je viníkem pojištěný,
 - spoluúčast,
 - odmítnutí pojistné ochrany,
- zprostředkovatelská činnost.

- činnost související s pojištěním.⁴

Investiční pojistný trh

Jak už bylo zmíněno výše, pojišťovny disponují se značně velkými finančními prostředky, které mohou investovat na finančních trzích. Hlavně co se týče rezerv životního a důchodového pojištění, které jsou určeny ke krytí budoucích závazků. Proto se pojišťovny snaží mít na účtech právě takové množství peněžních prostředků, které jim stačí ke krytí běžných denních výdajů. Přesto se může stát, že pojišťovna bude potřebovat náhle větší objem prostředku, proto pojišťovny ukládají část svých aktiv do vysoce likvidních investic. Jde například o směnky nebo depozitní certifikáty, které jsou poměrně rychle přeměnitelné na hotové peníze.

Další své peněžní prostředky investují pojišťovny do střednědobých a dlouhodobých investic. Nejčastěji se jedná o dluhopisy – obligace s pevně stanoveným úrokem. Další možností jsou akcie, které obvykle přinášejí vyšší míru výnosu, ovšem s větším rizikem. Další možností je investování do nemovitostí a hypotekárních úvěrů.

Jelikož pojišťovna je instituce, která nakládá s prostředky svých klientů na finančních trzích, musí být investování těchto pojistně technických rezerv upraveno zákonem o pojišťovnictví. S tímto zákonem souvisí obecné zásady:

- zásadu bezpečnosti – tato zásada souvisí s pravidlem návratnosti investic,
- zásadu rentability – investované finanční prostředky by měly přinášet určitou míru zisku,
- zásadu likvidity – jak bylo zmíněno výše, určitá část peněžních prostředků by měla být umístěna do vysoce likvidních aktiv, aby pojišťovna byla schopna plnit své závazky v zákonné lhůtě,
- zásadu diverzifikace – tato zásada souvisí s rozložením rizika do více finančních instrumentů.⁵

⁴VÁVROVÁ, E. Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001. ISBN 8071574872.

⁵ ČEJKOVÁ, V. Pojistný trh. Praha: Grada, 2002, 119 s. Finance pro praxi. ISBN 80-247-0137-5.

3.2.1 Pojišťovna

Pojišťovna je podnikatelský subjekt působící na straně nabídky pojištění pro potencionální klienty. Jsou zakládány jako akciové společnosti. Pojišťovnu, lze popsat jako instituci, která nabízí ochranu klientům před nahodilými událostmi, před kterými se chtějí chránit. Jedná se o přenos rizika na jiný subjekt, konkrétně na pojišťovnu. Pojišťovna působí na trhu za účelem dosažení zisku. Proto za přenos rizika na třetí osobu musí klient platit pojišťovně pojistné. Podle zákona o pojišťovnictví lze tuzemskou pojišťovnu definovat jako: „*právní osobu se sídlem na území České republiky, které bylo uděleno povolení od České národní banky k provozování pojišťovací činnosti podle tohoto zákona*“.⁶ Pojišťovací činnost možno popsat jako přebírání rizik, jejich správu, likvidaci a následné plnění a poskytnutí asistenčních služeb. Pojišťovny se mohou specializovat na konkrétní druh pojištění, například na oblast životního pojištění, nebo mohou poskytovat všechny druhy pojištění. Podle činnosti se člení pojišťovny na:

- univerzální (nabízejí všechny druhy pojištění),
- životní (pouze životní pojištění),
- neživotní (pouze neživotní pojištění),
- a specializované (zaměřující se na určitý druh, nebo odvětví pojištění – úvěrové pojištění, pojištění právní ochrany).⁷

Činnost pojišťoven lze rozdělit do tří, vzájemně se propojujících se činností.

- obchodní činnosti,
- provozní činnost,
- likvidační činnost.

Obchodní činnost zahrnuje samotný prodej pojistných produktů. Jejich prodej se uskutečňuje prostřednictvím pojišťovacích zprostředkovatelů a makléřů. Důležitá je také následná péče o klienty, respektive uzavřené smlouvy (jejich aktualizace, prodlužování,

⁶ ČESKO. § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#p3-1-b>

⁷ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, c2009. ISBN 978-808-6929-514.

rozšíření apod.). Součástí této činnosti je také marketing. Další činností pojišťovací společnosti je provozní činnost. Provozní činnost spočívá ve zpracování uzavřených smluv, evidenci, výplatě provizí pojišťovacím poradcům, agentům a makléřům, správa a inkaso pojistného.

Poslední hlavní činností je likvidace pojistných událostí. Likvidační činnost je proces, při kterém likvidátoři pojišťovny zkoumají příčiny pojistných událostí a snaží se odhalit případná podvodná jednání klientů. Jeho proces lze shrnout do čtyř hlavních etap:

- nahlášení škody,
- zaregistrování škody,
- prověření škody,
- likvidace.

Pojišťovny vystupují na straně nabídky, jak bylo zmíněno výše, a jsou označovány také jako pojistitelé smluvního vztahu.

3.2.2 Zajišťovna

Jednoduše řečeno jedná se o pojišťovnu pojištěven. Podle zákona o pojišťovnictví se zajišťovnou rozumí: „*právní osoba, jejíž činností je přebírání rizik postoupených pojišťovnou nebo jinou zajišťovnou*“⁸. Zajišťovny se dělí na:

- profesionální zajišťovny,
- kaptivní zajišťovny,
- a provopojistitelé.⁹

Kaptivní zajišťovnu zákon definuje: „*jako zajišťovnu, kterou ovládá osoba z finančního sektoru jiná než pojišťovna nebo zajišťovna, nebo jiná osoba než pojišťovací holdingová osoba...*“¹⁰

⁸ ČESKO. § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#p3-1-b>

⁹ PŮLPÁN, Karel. *Slovník bankovnictví, pojišťovnictví a kapitálových trhů*. Praha: Public History, 1998. ISBN 80-902193-2-2.

¹⁰ ČESKO. § 3 odst. 1 písm. e) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#p3-1-e>

3.2.3 Česká asociace pojišťoven

Jedná se o zájmové sdružení vytvořené za účelem vzájemné spolupráci a pomoci členských pojišťoven a zajišťoven. Seznam členů je uveden v příloze č. 1. Česká asociace pojišťoven (ČAP) má sídlo v Praze a je právnickou osobou. Svoji činnost zahájila v lednu roku 1994. O 4 roky později se stala členem *Insurance Europe*. Její poslání je zastupovat a hájit zájmy pojišťoven ve vztahu k zahraničí a k orgánům státní správy.¹¹ Podíl členských pojišťoven na předepsaném pojistném v ČR je 98 %. Hlavní úkoly ČAP jsou následující:

- zpracovávat připomínky k právním předpisům týkajícím se pojišťovnictví, pojištění nebo jiných zájmů pojišťoven a prosazovat nezbytné úpravy, české i evropské legislativy,
- vytvářet nástroje zábrany škod a pojistných podvodů,
- sjednocovat pravidla a postupy členů v oblasti technické, informační i statistické,
- vytvářet informační nástroje pro veřejnost a objektivně a srozumitelně informovat o vývoji pojistného trhu, pojistných produktech a novinkách,
- přispívat k odborné informovanosti členů a zabezpečovat vzdělávání,
- vytvářet pravidla etického chování v pojišťovnictví,
- působit při odstraňování rozporů mezi členy asociace, dbát na dodržování zásad.

3.2.4 Účastníci pojistného vztahu

Pojištěný

Pojištěná osoba je osoba, na kterou se vztahuje pojištění. Na základě uzavřené pojistné smlouvy vzniká této osobě nárok na pojistné plnění v případě pojistné události. U většiny případů je pojištěný shodný s pojistníkem.

Pojistník

Pojistník je osoba, která uzavřela pojistnou smlouvu s pojistitelem ve prospěch třetí osoby. Jak bylo ovšem uvedeno výše, může být osoba pojistníka shodná s osobou pojištěného.

¹¹Základní údaje Česká asociace pojišťoven. [Http://www.cap.cz/o-nas/organizacni-struktura/zakladni-udaje](http://www.cap.cz/o-nas/organizacni-struktura/zakladni-udaje) [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/o-nas/organizacni-struktura/zakladni-udaje>

Oprávněná osoba

Oprávněnou osobou se rozumí osoba, které plyne nárok na pojistné plnění v případě pojistné události a splnění sjednaných podmínek mezi pojistitelem a pojistníkem. Oprávněné osoby mají veliký význam především u sjednávání životního pojištění.

3.3 Pojmy z pojistné teorie

Pojistné

Klient za získání ochrany před možnými riziky musí pojistiteli platit pojistné. Lze to popsat jako cenu služby za nabízenou pojistnou ochranu pojistitelem. Velikost pojistného by měla pokrýt náklady spojené s pojištěním a přinést určitou míru zisku. Jedná se zejména o:

- pokrytí budoucích nákladů plynoucích z plnění pojistných událostí,
- vytvoření pojistných technických rezerv,
- pokrytí provozních a správních nákladů,
- vytvoření zisku,
- reagování na ekonomické podmínky.¹²

Pojistné je dvojího druhu. Jednorázové, které je hrazeno pojistníkem na začátku pojistného období a běžné, které je placeno v pojistné době průběžně a to buď ročně, půlročně, čtvrtletně nebo měsíčně. Pojistné (lze ho nazvat brutto pojistné BP) se skládá ze tří složek a to z netto pojistné (NP), správních nákladů (SN) a zisku (Z).

$$BP=NP+SN+Z \quad (3.3.1)$$

Netto pojistné je ta část pojistného, která slouží k pokrytí výdajů na pojistná plnění a tvorbu rezerv. Je hlavní složkou pojistného, neboť vyjadřuje míru rizika vzniku nahodilé události. Její kalkulace je velmi obtížná, protože velikost vyplacených pojistných plnění není předem známa.¹³ Při jejím výpočtu se vychází ze statistických údajů pojišťovny. Jde zejména o pravděpodobnost výskytu škod a jejich průměrných hodnot. Typickým příkladem jsou úmrtnostní tabulky.

¹² DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 9788074310157

¹³ PŮLPÁN, K.. Slovník bankovníctví, pojišťovnictví a kapitálových trhů. Česká republika: Public History, 1998. ISBN 8090219322

Stanovení jednotného pojistného pro všechny klienty se v praxi moc nevyužívá. Pojišťovny častěji používají tzv. diferencované pojistné. Jedná se o zvýšení nebo snížení pojistného na základě určitých faktorů. V životním pojištění tímto faktorem může být věk, pohlaví, zdravotní stav apod. V oblasti neživotního pojištění jde o umístění objektu, zabezpečení, v případě pojištění motorových vozidel o bezeškodní průběh apod.

Správní náklady jsou náklady pojišťovny spojeny se správou pojistných smluv a provozem pojišťovny. Podle určení lze správní náklady dělit na:

- pořizovací náklady,
- správní náklady spojené se správou pojistných smluv,
- správní režie,
- inkasní náklady,
- stornovací náklady,
- náklady likvidační
- finanční a ostatní náklady.¹⁴

Poslední složkou brutto pojistného je zisk. Zisk se kalkuluje u neživotního pojištění (u životního pojištění se pojistné investuje na finančních trzích) diferencovaně. Jeho velikost závisí hlavně na situaci na pojistném trhu.

Pojistné plnění

Pojistné plnění lze popsat jako povinnost poskytnout pojištěnému finanční prostředky, v případě pojistné události, definované v pojistné smlouvě. Pojistné plnění lze rozdělit na:

- obnosové a
- škodové.

U obnosového pojištění vzniká pojištěnému v případě pojistné události nárok na plnění ve výši uvedené v pojistné smlouvě (úrazové, životní, nemocenské pojištění). Kdežto škodové pojištění složí k náhradě vzniklé škody na pojištěném majetku nebo pojištění odpovědnosti.

¹⁴ DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, c2009. ISBN 978-80-86929-51-4.

Škodná událost

Škodná událost je nahodilá událost, ze které vznikla škoda a může být důvodem vzniku pojistné události.

Pojistná událost

Pojistná událost je událost, při které vzniká pojištěnému nárok na pojistné plnění od pojistitele. Pojistná událost následuje po škodné události v případě, pokud je nárok na pojistné plnění oprávněný. V opačném případě se jedná pouze o škodnou událost, u které nárok na plnění pojištěnému nevzniká.

Pojistná částka

Pojistná částka je částka, kterou může pojištěný obdržet od pojistitele. Je to nejvyšší možná hranice plnění a tato částka by měla odpovídat pojistné hodnotě. Pojistnou hodnotu lze popsat jako hodnotu pojištěné věci, podle které se poté stanoví výše pojistného.¹⁵

Pojistná smlouva

Pojistná smlouva je právní dokument, ve kterém se pojistitel zavazuje vyplatit finanční plnění v případě pojistné události. Vyhotovuje se v písemné formě, je-li pojistná doba delší než 1 rok. V opačném případě není nutná a pojištění vzniká například dnem zaplacení služby – např. cestovní pojištění. V pojistné smlouvě jsou uvedeny především informace o:

- druhu pojištění,
- předmětu pojištění,
- charakteristice rizik, která jsou kryta,
- výše a způsobu placení pojistného,
- způsobu stanovení pojistného plnění.¹⁶

Součástí pojistné smlouvy jsou všeobecné pojistné podmínky (VPP), v některých případech je možné se od těchto podmínek odchýlit. VPP je pojistitel povinně přikládat ke každé pojistné smlouvě. Kromě VPP existují také Zvláštní pojistné podmínky (ZPP). Zvláštní pojistné podmínky nejsou součástí všech pojistných produktů. ZPP bývají zpravidla součástí složitějších druhů pojištění a konkretizují všeobecné pojistné podmínky.

¹⁵ VÁVROVÁ, E. Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001. ISBN 8071574872.

¹⁶ ČEJKOVÁ, V. Pojistný trh. Praha: Grada, 2002. Finance pro praxi. ISBN 80-247-0137-5.

3.4 Funkce pojištění

V tržní ekonomice má pojištění významnou roli, proto je nutné zmínit jeho ekonomickou funkci. Komerční pojišťovny plní následující tři ekonomické úkoly. A to:

- technická úloha – náhrada škoda,
- zábranná úloha – prevence pojistných událostí,
- podnikatelská úloha – tvorba kapitálu.¹⁷

Pojištění jako ekonomická kategorie v národním hospodářství má důležitou funkci, tím že stabilizuje ekonomickou situaci podnikatelských subjektů, nastane-li negativní nahodilá událost. U rodin a jednotlivců zabezpečuje stabilitu životní úrovně. Pojištění jako samostatná ekonomická kategorie plní 4 základní funkce:

- akumulčně-redistribuční – tato funkce spočívá ve shromažďování peněžních prostředků včetně akumulace zisku. Zároveň dochází k jejich znovurozdělení podle určitých kritérií. Jedná se hlavně o výplatu pojistného plnění v případě vzniku pojistné události a nárok na výplatu vyplývající s pojistné smlouvy;
- kontrolní – zajišťuje kontrolu, zda vše proběhlo podle určitých, sjednaných podmínek. Zejména se jedná o postup likvidace pojistné události, způsoby pojistných operací a pojistných technik;
- stimulační – tato funkce podporuje dosažení určitého cíle. Cílem může být působení na chování pojištěných subjektů;
- funkce primární – přenos rizika z pojištěného na pojistitele – pojišťovnu.

3.5 Podnikatelská rizika komerční pojišťovny

Pojistně technické riziko

Pojistně technické riziko je riziko možnosti vzniku záporné či kladné odchylky od pojistitelem předpokládaného škodního průběhu a nákladů správné režie. V tomto kontextu jsou rozlišovány tři druhy pojistně technického rizika:

- náhodné riziko – jedná se o náhodnou volatilitu kolem očekávaného škodního průběhu. Toto riziko se dále člení na normální náhodné riziko – vykazuje normální kolísání kolem vypočteného průměru. A katastrofální náhodné riziko – škodní průběh ovlivňují

¹⁷VÁVROVÁ, E. Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001. ISBN 8071574872

škody velkého rozsahu – záplavy, tornáda, které se jen obtížně zahrnují a kvantifikují do pojistně-technických modelů;¹⁸

- riziko změny – škodní průběh není konstantní. V průběhu času se mění a s tím se mění i podklady pro výpočet. Toto riziko je trojí druhu:
 - změny trendové – biologické, strukturální, klimatické změny,
 - změny cyklické – návaznost na hospodářský cyklus,
 - nepravidelné – výkyvy počasí;¹⁹
- riziko omylu – škodní průběh byl odhadnut špatně – nesprávné stanovení ceny pojistného produktu pojišťovnou. Důvody špatného stanovení pojistného jsou:
 - nedostatek a nesprávné zpracování statistických údajů,
 - změny pojištěných rizik,
 - špatná kalkulace správních nákladů,
 - počet pojistných plnění je jiný od teoretického počtu.

Při odhadování vývoje škodního průběhu je nejdůležitější věnovat se zejména riziku omylu a riziku změn. Způsobů, jak se vyrovnat s pojistně technickým rizikem mají pojišťovny několik

- existence a využití lepších pojistně matematických modelů,
- rozložení a diverzifikace rizik,
- přenesení rizika na další pojišťovací subjekt,
- tvorba výkyvových rezerv.²⁰

Tržní riziko

Tržní riziko, hlavně u pojišťoven věnující se neživotnímu odvětví, je spojeno s odbytem – prodejem – pojistných produktů pojišťovny. Současně je toto riziko spojeno s možnými finančními ztrátami způsobené změnou devízových kurzů, volatilitou úrokových měr. Dále se jedná o nejistotu budoucích závazků a riziko související s dopady inflace.

¹⁸DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010, 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.

¹⁹DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

²⁰ DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Praha: Professional Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-078-2.

Úvěrové riziko

Označované taky jako kreditní riziko, je spojeno s rizikem, že protistrana nedostojí svým finančním závazkům. Důvodem nesplnění závazků může být insolvence protistrany. Je třeba se zamyslet nad skutečností, že nástroj stabilizace ekonomiky pojišťovnictví – zajištění, podstatně snižuje technické riziko, zároveň ale zvyšuje kreditní riziko.²¹

Operační riziko

Operační riziko je spojeno s možnými ztrátami v důsledku selhání nebo nedostatky interních procesů. V poslední době roste význam operační rizika v důsledku stále většího významu informačních technologií, které jsou spojeny s tímto rizikem. Hlavně neživotní pojišťovny se s tímto rizikem setkávají ve všech fázích pojišťovacího procesu. Operační riziko zahrnuje:

- provozní a transakční riziko – selhání ze strany klientů nebo ze strany pracovníků pojišťovny, riziko nesprávného kontrolního a řídicího mechanismu;
- riziko systému – chyby v informačních technologiích a používaného softwaru a programu, zničení informačních médií apod.;
- riziko právního prostředí – státní regulace, změny ve způsobu zdanění apod.;
- riziko spojené s prodejem produktu.²²

Pojišťovny se snaží uvedená rizika brát na zřetel při tzv. řízení rizika tj. cílevědomé změny recesů nebo rizikových událostí.

Riziko likvidity

Je spojeno s rizikem, že pojišťovna nebude schopna dostat svým závazkům v okamžiku, kdy má tyto závazky uhradit. Dále je riziko spojeno se ztrátou v převodu finančních aktiv, se strukturou aktiv pojišťovny. Pro dosažení lepšího řízení rizika u neživotní pojišťovny je třeba věnovat dostatečnou pozornost optimalizaci cash flow.

²¹DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Praha: Professional Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-078-2

²²DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

3.6 Ukazatelé úrovně pojistného trhu

Pojistný trh se hodnotí prostřednictvím různých ukazatelů. Výběr ukazatelů je vhodné orientovat tak, aby byl trh hodnocen komplexně a jednalo se o ukazatele používané i ve vyspělých ekonomikách, aby mohlo dojít k jejich následné komparaci.

Předepsané pojistné

Tento ukazatel umožňuje charakterizovat rozsah, úroveň a význam pojistného trhu. Předepsané pojistné je takové pojistné, které je stanoveno na dohodnuté pojistné období. Jeho neuhrazením ve stanové lhůtě pojištění zaniká. Pojišťovna má tak nárok na dlužné pojistné.²³ Ukazatel předepsané pojistné je velmi důležitý ukazatel, vyjadřující výkonnost komerční pojišťovny za určité období. Podle jeho výše se pojišťovny seřazují a hodnotí. Tuto činnost provádí Česká asociace pojistitelů.

Předepsané pojistné lze dělit na předepsané pojistné životního, neživotního pojištění, nebo celkové předepsané pojistné.

Pojistné plnění

Pojistné plnění představuje plnění klientovi komerční pojišťovnou po vzniku pojistné události na základě sjednaných pojistných podmínek v pojistné smlouvě, všeobecných pojistných podmínkách nebo vyplývající ze zákona.²⁴

Stejně jako u předepsaného pojistného i zde lze pojistné plnění dělit na plnění za neživotní a životní pojištění. U neživotního pojištění není jisté, zda se vyskytne pojistná událost a bude poskytnuto pojistné plnění. Naopak u životního pojištění pojišťovna vyplatí pojistné plnění v každém případě.

Škodovost

Ukazatel škodovost vyjadřuje poměr mezi velikostí pojistných plnění a výši předepsaného pojistného. Ukazatel se udává v procentech. Výsledek by měl být nižší než netto pojistné v procentech a neměla by dosahovat 100 % přijatého pojistného. V takovém případě se jedná o ekonomické nevyrovnané pojištění.²⁵

²³ ČEJKOVÁ, V. Pojistný trh. Praha: Grada, 2002. Finance pro praxi. ISBN 80-247-0137-5

²⁴ DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 9788074310157

²⁵ ČEJKOVÁ, V. Pojistný trh. Praha: Grada, 2002. Finance pro praxi. ISBN 80-247-0137-5

3.7 Neživotní pojištění

Toto pojištění slouží ke krytí široké škály rizik. Lze si v rámci neživotního pojištění sjednat pojištění osob (úraz, invalidita...), nebo pojištění proti škodám na majetku, finanční ztráty (úvěrové riziko, přerušení provozu, odpovědnost...). Pojistitel plní v případě splnění podmínek uvedených v pojistné smlouvě a všeobecných pojistných podmínkách. Lze rozdělit neživotní pojištění do následujících skupin:

- neživotní pojištění osob,
- pojištění majetku,
- pojištění finančních ztrát,
- pojištění odpovědnosti za škodu,
- pojištění právní ochrany.²⁶

Polovinu trhu neživotního pojištění zahrnuje pojištění majetku spolu s pojištěním odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Následuje je havarijní pojištění s 19 %. Poté pojištění odpovědnosti.²⁷ Výroční zpráva České asociace pojistitelů uvádí, že podíl předepsaného pojistného v oblasti neživotního pojištění v roce 2015 byl 2 % hrubého domácího produktu.

3.7.1 Pojištění domácností

V tomto pojištění si klienti pojišťovny pojišťují vybavení svého domu nebo bytu. Jedná se o soubor věcí, které slouží členům domácnosti. Tento soubor věcí se obvykle pojišťuje proti riziku živelním, vodovodním a riziku odcizení. Doplnkově lze pojistit i další rizika, které nejsou automaticky zahrnuta v základním pojištění. Záleží na konkrétní pojišťovně a jejich všeobecných pojistných podmínkách. Pojistné bývá závislé na stanovené pojistné částce, která by měla odpovídat hodnotě souboru věcí v domácnosti. Pojistnou částku ale určuje klient. Může se tedy stát, že klient špatně odhadne hodnotu svého majetku. V těchto případech dochází k podpojištění respektive k přepojištění. V případě pojistné události může pojišťovna na základě této skutečnosti krátit pojistné plnění.

²⁶ DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 9788074310157

²⁷ Výroční zpráva 2015 Česká asociace pojišťoven

Pojistné může být také diferencováno na základě umístění domácnosti. Ve městě bude pravděpodobně placeno vyšší pojistné, než na vesnici, kde je méně obyvatel a kde se předpokládá nižší riziko loupeže, nebo vandalismu. Pojišťovny mají ve svých všeobecných pojistných podmínkách popsáno také řadu výluk. Jedná se o situace, na které se pojištění nevztahuje. Může se jednat například o výluky spojené s terorismem, válečné události, vnitřní nepokoje apod.²⁸

S výlukami z pojištění nutno zmínit také věci, které přesahují standardní vybavení domácnosti (starožitnosti, sběratelské předměty...). Pojišťovny na tyto věci nabízejí tzv. pojištění na první riziko, které je stanoveno pevnou částkou, nebo procentem z pojistné částky.

3.7.2 Pojištění budov

Každý člověk moderní a vyspělé společnosti je spojen s existencí nějaké domácnosti. Domácnost lze vnímat jako dům nebo byt, který je vybaven předměty potřebné k životu členům domácnosti. Obecně je známo, že ceny nemovitostí korelují s mírou inflace. To znamená, že jejich hodnota kontinuálně roste a málokdo nechá nemovitost bez pojištění.

Lze pojistit rodinné domy, byty, rekreační budovy – které jsou obývány určitý počet dní, hospodářské budovy, garáže, stavby ve výstavbě a podobně. Základní pojištění se nazývá FLEXA, která zahrnuje rizika požáru, úderu blesku, výbuchu, a pádu letadla (Fire, Lightning, Explosion, Aircraft).

Pojištění FLEXA je v rychle se rozvíjející společnosti nedostačující. Pojišťovny v rámci zabezpečení nově vznikajících rizik musely svou nabídku rozšířit, aby byly konkurenceschopné a nenastal případ velkého odlivu klientů. Běžně se tedy lze pojistit proti vandalství, odcizení, vodovodnímu riziku, úderu blesku (přímý a nepřímý) a další řadě rizik.

Teoreticky se lze pojistit proti všem rizikům. Ovšem i zde existují výluky z pojištění. Jde zejména o válečné události a vnitřní nepokoje. Je nutno poznamenat, že výluky se liší mezi jednotlivými subjekty nabízející pojistnou ochranu.

²⁸ Všeobecné pojistné podmínky pojišťovny Generali

Výše pojistného je potom závislá na zvoleném rozsahu pojištění podle potřeb a přání klienta pojišťovny. Rozsah je základní složkou pojistného. Pojistné lze snížit případně zvýšit, zabezpečením budovy, jeho polohou, rozlohou v m², slevami apod.

Pojistná částka se u pojištění budov sjednává na pojistnou hodnotu. Pojistnou hodnotou nejčastěji bývá nová cena. Je-li pojistná částka nižší než pojistná hodnota dojde k podpojištění budovy. Klient sice platí nižší pojistné, avšak v případě pojistné události bude krácen na pojistném plnění. Odškodné je stanoveno vynásobením výše škody poměrem pojistné částky a pojistné hodnoty.²⁹

²⁹ DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Praha: Professional Publishing, 2012. ISBN 9788074310782.

3.8 Legislativní rámec v pojišťovnictví

K hlavním oblastem legislativní úpravy pojišťovnictví patří úprava vztahu mezi pojistitelem a klientem na jedné straně. Na druhé straně právní úprava podmínek činnosti subjektů nabízejících pojišťovací služby – pojistitelé, likvidátoři pojistných událostí, pojišťovací zprostředkovatelů. Hlavními právními předpisy v České republice upravující činnost pojišťovnictví jsou:

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 38/2004 o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny.³⁰

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Občanský zákoník převzal právní úpravu zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, který byl k 1. lednu 2014 zrušen. Oblast pojišťovnictví je definována ve čtvrté části, hlavě druhé, díle 15 a oddílu 2. Občanský zákoník upravuje vztahy mezi pojistitelem a pojištěným. Definuje základní pojmy z oblasti pojišťovnictví (pojistný zájem, pojistné, šetření pojistné události, zánik pojištění, pojištění majetku aj.) Nový občanský zákoník, jak je někdy označován zákon č. 89/2012 Sb., výrazně posiluje pozici pojištěných osob – klientů.

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje podmínky provozování zajišťovací a pojišťovací činnosti a výkon dohledu.³¹ S tímto zákonem souvisí vyhláška č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny.

³⁰ Právní úprava pojišťovnictví. Účetníček [online]. 2014 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.ucetnicek.cz/article/show/279>

³¹ ČESKO. § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. In: [Zákony pro lidi.cz](http://www.zakonyprolidi.cz) [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#p2-2-a>

4 Charakteristika Generali pojišťovny a. s.

4.1 Historie společnosti

V roce 1831 byla v italském přístavním městě Terstu založena Assicurazioni Generali.³² O rok později byly otevřeny první pobočky ve třech hlavních středoevropských městech (Vídeň, Budapešť a Praha). 24. října 1945 došlo v Československu ke znárodnění soukromých pojišťoven dekretem prezidenta republiky. Po listopadové revoluci v roce 1989 se opět otevřel trh a pojišťovny se mohly začít vracet do České republiky. To se stalo i v případě Generali pojišťovny, která se vrátila v červenci 1993 jako zastoupení rakouské pojišťovny Erste Allgemeine. Generali tak navazuje na svou stoletou tradici v českých zemích. Rok 1999 lze z hlediska kvality této instituce považovat za úspěšný. Pojišťovně se jako první finanční instituci z oblasti bankovníctví a pojišťovnictví podařilo získat certifikát kvality ISO 9001. Princip této normy je ve stanovení cílů a plánů v oblasti kvality své produkce, které jsou na základě stanovených procesů a postupů plněny.³³

10. července 2007 došlo ke vzniku holdingu Generali PPF. Jedná se o největší pojišťovací skupinu ve střední a východní Evropě. V lednu 2015 došlo k dokončení odkupu zbývající části akcií PPF Holdingu. Následně došlo k přejmenování na Generali CEE Holding B. V. Jak uvádí pojišťovna na svých webových stránkách, několikrát se jí podařilo překonat vývojový trend v předepsaném pojistném. Podle údajů z webu České asociace pojišťoven zaujímá pojišťovna Generali 4. místo v celkovém předepsaném pojistném za rok 2015. V absolutních jednotkách se jedná o 8,68 mld. Kč³⁴.

4.2 Základní údaje společnosti

Obchodní firma:	Generali pojišťovna a. s.
Sídlo:	120 84 Praha 2, Bělehradská 132
Základní kapitál	500 mil. Kč
Akcionář:	Generali CEE Holding B. V. Diernerhof 32, Diemen 1112 XN,

³² Generali. Generali.cz [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: [https://www.generali.cz/o-generalihistorie-generaliv-cr](https://www.generali.cz/o-generali/skupina-generalihistorie-generaliv-cr)

³³ ISO 9001. ISO.CZ [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.iso.cz/iso-9001>

³⁴ Výroční zpráva ČAP 2015

Nizozemské království³⁵

Pojišťovna Generali podporuje společensky prospěšné aktivity tzv. CSR (Corporate Social Responsibility) projekty. CSR je koncept, který se objevil na počátku 2. poloviny 20. století. Jedná se o způsob vedení podniku a budování vztahů se zainteresovanými stranami, který pomáhá ke zvýšení důvěryhodnosti podniku a zlepšení reputace. Generali investovala v roce 2015 do těchto aktivit přes 6,5 miliónu korun.³⁶

Generali CEE Holding je klíčovým hráčem na pojistném trhu v České republice. Tuto skutečnost dokazuje velikost předepsaného pojistného za rok 2016, kde se Generali řadí mezi 4 nejlepší pojišťovny v ČR, s celkovým podílem 7,1 %.³⁷

Pojišťovna Generali se chce do budoucna, podle slov jejího generálního ředitele, profilovat v České republice jako inovativní, profesionální a důvěryhodná pojišťovna. Toto poslání vychází z globální strategie skupiny Generali, která cílí na klienta a jeho individuální potřeby.

4.3 Pojistné produkty pojišťovny Generali

Pojišťovna Generali je pojišťovnou univerzální. To znamená, že poskytuje pojistné produkty jak z oblasti životního, tak neživotního odvětví. Jelikož se práce věnuje neživotnímu pojištění, konkrétně pojištění budov a domácnosti, budou v následujících dvou kapitolách zmíněny právě tyto druhy, které pojišťovna Generali nabízí.

4.3.1 Pojištění budov

Pro pojištění nemovitostí má Generali pojišťovna ve svém portfoliu produkt *Bydlení s asistencí*. Toto pojištění se kromě domu nebo bytu vztahuje také na:

- rozestavěný rodinný dům včetně stavebního materiálu,
- rozestavěný byt včetně podílu na společných prostorách domu,
- základní vybavení domácnosti,
- drobné stavby a technická zařízení,

³⁵ Generali Pojišťovna a.s. Výroční zpráva 2015. Výroční zpráva 2015 [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: https://www.generalic.cz/documents/20182/191084/vz_2015/be64d941-2bf5-4602-975e-42d37fd96f5c

³⁶ https://www.generalic.cz/vyrocnizpravy/vz2015/wp-content/uploads/2016/05/GP-prez_CZ.pdf

³⁷ <http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2016Q4-CAP-CZ-2017-01-25-WEB.pdf>

- prvky zahradní architektury a
- bazén a solární panely.³⁸

Všeobecné pojistné podmínky produktu *Bydlení s asistencí* uvádějí 4 základní pojistná nebezpečí:

- FLEXA – pojištění kryje nebezpečí požáru, přímého úderu blesku, výbuchu a pádu letadla;
- technická nebezpečí – kouř, náraz vozidla a aerodynamický třesk;
- voda z potrubí – únik vody, lom trubky a vodu z akvária;
- přírodní nebezpečí – vichřice, krupobití, tíha a pád sněhu a pád stromu, stožáru nebo jiného předmětu.

Přesná definice zmíněných nebezpečí, jejich typů a příkladů jsou popsány ve všeobecných pojistných podmínkách, které jsou dostupné na stránkách pojišťovny Generali. K tomuto produktu je možné si k pojištění sjednat doplňkové připojištění. Jde o:

- rozšířené asistenční služby (vyšší limity, širší okruh poskytovatelů služeb a právní asistence) a
- občanská odpovědnost – odpovědnost za škodu vyplývající z vlastnických a nájemních vztahů (nemajetková ujma způsobena ublížením na zdraví nebo usmrcení, škoda na hmotné movité nebo nemovité věci a náklady právního zastoupení).

4.3.2 Pojištění domácností

V této kapitole bude uveden produkt, který má ve svém portfoliu produktu zkoumaná pojišťovna. Název produktu je *Domácnost s asistencí*. Tento typ pojistné ochrany se vztahuje na:

- zařízení domácnosti a garáž – s výjimkou kuchyňské linky, která spadá do pojištění *Bydlení s asistencí*,
- peníze, cenné papíry, platební karty, šperky apod.;
- věci mimořádné hodnoty (starožitnosti, umělecké předměty);
- kuchyňské přístroje, televize, počítače, fotoaparáty;

³⁸ Pojištění nemovitosti - Generali. Odborník na online pojištění - Generali [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.general.cz/pojisteni/pojisteni-majetku/dum-a-byt>

- sportovní potřeby, invalidní vozíky;
- domácí zvířata.

Kromě pojistných nebezpečí uvedených v podkapitole 4.3.1 zahrnuje produkt *Bydlení s domácností* navíc další druh pojistného nebezpečí, souhrnně nazývaná odcizení.

Do těchto pojistných nebezpečí patří:

- krádež vloupáním a
- odcizení věcí loupeží.

Stejně jako k produktu *Bydlení s asistencí* i k tomuto druhu pojištění je možné si sjednat doplňková připojištění, stejná jaké u produktu týkající se pojištění nemovitostí.

5 Vlastní práce

Jedním ze způsobů, jak si může společnost chránit majetek, je prostřednictvím pojištění. Majetek se chrání především proti živelným rizikům, rizikům krádeže, vandalismu aj. Klient za pojistnou ochranu má povinnost platit pojišťovně pojistné. Naopak, v případě pojistné události, má klient právo na pojistné plnění. Pojistné a pojistné plnění jsou předmětem zkoumání v následujícím textu. Ukazatele jsou zkoumány od roku 2000 do 2015. Za pomoci trendové funkce bude znázorněn budoucí vývojový trend u ukazatelů předepsané pojistné a pojistné plnění. Pro lepší pochopení budou vypočtené bodové hodnoty vyznačeny graficky. Budoucí hodnoty a odhadnutý intervalový odhad, ve kterém se hodnoty s 95% pravděpodobnosti nacházejí, budou vypočteny pro každý ukazatel zvlášť.

5.1 Předepsané pojistné

Pojistné je konečná částka, kterou klient pojišťovně platí za sjednané pojištění. Je to součet všech pojistných částek předepsaných klientům za uplynulý rok. V závislosti na tom, jak lidé pocítují potřebu zabezpečit svůj majetek, klesá nebo stoupá objem předepsaného pojistného. Zároveň je ukazatelem výkonnosti pojišťovny. Jeho výše je závislá na faktorech, jako je např. počet pojistných smluv, druhy rizik vztahující se k určité smlouvě, velikost pojistných částek sjednaných v pojistných smlouvách.

Následující podkapitoly se věnují předepsanému pojistnému v oblasti neživotního pojištění a to u pojištění rodinných domů a pojištění domácností. V tabulce číslo 1 jsou uvedeny hodnoty předepsaného pojistného v absolutních i relativních hodnotách, zvlášť pro rodinné domy a domácnosti.

Z tabulky č. 1 je na první pohled vidět, že hodnoty za sledované období rostou, kromě posledních 3 let, kdy mají klesající charakter. Ve sloupci k_t jsou vypočítány hodnoty koeficientu růstu. Růst se kontinuálně zpomaloval, až se v roce 2013 dostal do záporných hodnot. Tento pokles je způsoben zvyšujícím se počtem pojišťoven a vyšší konkurencí mezi pojišťovacími subjekty. Výrazný nárůst v letech 2002 a 2003 byl ovlivněn teroristickými útoky v září 2001 v USA a povodněmi v srpnu 2002 v ČR. Kvůli těmto událostem se zvýšil tlak zajistitelů na pojišťovny, včetně pojišťovny Generali, aby přehodnotili svou cenovou politiku. Cílem zajistitelů bylo předejít možným ekonomickým potížím v budoucnu. Z tabulky č. 1 je možno vidět, že průměrný podíl předepsaného

pojistného u rodinných domů a bytu je 61,56 % respektive 38,44 % u domácností z jejich celkového předepsaného pojistného. Hodnoty budou v následujících kapitolách dále analyzovány.

Tabulka č. 1 Předepsané pojistné (mil. Kč).

Rok	Domy a byty		Domácnosti		Celkem	k _t
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	
2000	54,7	60,71	35,4	39,29	90,10	-
2001	67,9	62,18	41,3	37,82	109,20	1,21
2002	82,4	63,05	48,3	36,95	130,70	1,20
2003	83,5	58,64	58,9	41,36	142,40	1,09
2004	85,2	54,13	72,2	45,87	157,40	1,11
2005	107,4	57,56	79,2	42,44	186,60	1,19
2006	128,2	59,71	86,5	40,29	214,70	1,15
2007	159,4	61,26	100,8	38,74	260,20	1,21
2008	185	62,02	113,3	37,98	298,30	1,15
2009	207,4	62,51	124,4	37,49	331,80	1,11
2010	219,4	62,40	132,2	37,60	351,60	1,06
2011	230,7	62,40	139	37,60	369,70	1,05
2012	234,7	62,60	140,2	37,40	374,90	1,01
2013	232,9	62,67	138,7	37,33	371,60	0,99
2014	229,4	62,66	136,7	37,34	366,10	0,99
2015	226,1	62,56	135,3	37,44	361,40	0,99
Průměr	158,39	61,56	98,90	38,44	257,29	1,097

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Tabulka č. 2 zobrazuje podíly na celkovém předepsaném pojistném z neživotního pojištění u pojišťovny Generali. Do oblasti neživotního pojištění patří pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla, technická pojištění, podnikatelská pojištění, pojištění obecního majetku aj. V posledním sloupci je podíl obou typu pojištění na celkovém předepsaném pojistném. Generali má ve svém portfoliu produkty, které se zaměřují na podnikatele a podnikatelskou činnost. V těchto produktech jsou stanoveny vyšší pojistné částky, tím pádem je i vyšší pojistné. Z tohoto důvodu se pojištění rodinných domů a domácností na celkovém pojistném předepsané pojišťovnou Generali průměrné podílí z 5,78 %.

Tabulka č. 2 Podíl předepsaného pojistného u pojištění domů a domácností na celkovém předepsaném pojistném v oblasti neživotního pojištění u pojišťovny Generali (mil. Kč).

Rok	Celkem (mil. Kč)	Domy a byty (mil. Kč)	Podíl na celkovém pojistném (%)	Domácnosti (mil. Kč)	Podíl na celkovém pojistném (%)	Celkem (%)
2000	1265,2	54,7	4,32	35,4	2,80	7,12
2001	1491,5	67,9	4,55	41,3	2,77	7,32
2002	1965,9	82,4	4,19	48,3	2,46	6,65
2003	3591,4	83,5	2,32	58,9	1,64	3,97
2004	3797,8	85,2	2,24	72,2	1,90	4,14
2005	3997,8	107,4	2,69	79,2	1,98	4,67
2006	4423,4	128,2	2,90	86,5	1,96	4,85
2007	5234,8	159,4	3,05	100,8	1,93	4,97
2008	5979,3	185	3,09	113,3	1,89	4,99
2009	6327,9	207,4	3,28	124,4	1,97	5,24
2010	6111,5	219,4	3,59	132,2	2,16	5,75
2011	5859,4	230,7	3,94	139	2,37	6,31
2012	5292,9	234,7	4,43	140,2	2,65	7,08
2013	5106,2	232,9	4,56	138,7	2,72	7,28
2014	5283,5	229,4	4,34	136,7	2,59	6,93
2015	5484,7	226,1	4,12	135,3	2,47	6,59
Průměr	4450,85	158,4	3,60	98,9	2,27	5,87

• Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Přestože celkové pojistné z oblasti neživotního pojištění v roce 2003 se téměř zdvojnásobilo. Podíl obou zkoumaných typů pojištění na celkovém pojistném výrazně klesl. Celkový nárůst byl způsoben zmíněným tlakem zajistitelů. To vedlo k navýšení pojistného u pojištění podnikatelských rizik a rizik přerušení provozu, které tvoří 40 % celkového předepsaného u pojišťovny Generali. Z tohoto důvodu se celkové pojistné zvýšilo. Pojistné se zvýšilo také u pojištění domácnosti a rodinných domů. Avšak toto zvýšení nebylo tak dramatické, protože u tohoto pojištění jsou sjednávány nižší pojistné částky. A právě proto se podíl na celkovém pojistném snížil, přestože se výběr v korunách zvýšil.

5.1.1 Předepsané pojistné u pojištění rodinných domů a bytů

Tabulka číslo 3 se věnuje pojištění rodinných domů a bytů. Generali pojišťovna za sledované období zvyšovala objem předepsaného pojistného, kromě let 2013 až 2015.

Tabulka č. 3 Předepsané pojistné u rodinných domů a bytů (mil. Kč).

Rok	Pojistné	d_{yt}	k_t	b_t
2000	54,7	-	-	-
2001	67,9	13,2	1,24	1,24
2002	82,4	14,5	1,21	1,51
2003	83,5	1,1	1,01	1,13
2004	85,2	1,7	1,02	1,56
2005	107,4	22,2	1,26	1,96
2006	128,2	20,8	1,19	2,34
2007	159,4	31,2	1,24	2,91
2008	185	25,6	1,16	3,38
2009	207,4	22,4	1,12	3,79
2010	219,4	12,0	1,06	4,01
2011	230,7	11,3	1,05	4,22
2012	234,7	4,0	1,02	4,29
2013	232,9	-1,8	0,99	4,26
2014	229,4	-3,5	0,98	4,19
2015	226,1	-3,3	0,99	4,13
Průměr	158,4	11,43	1,10	-

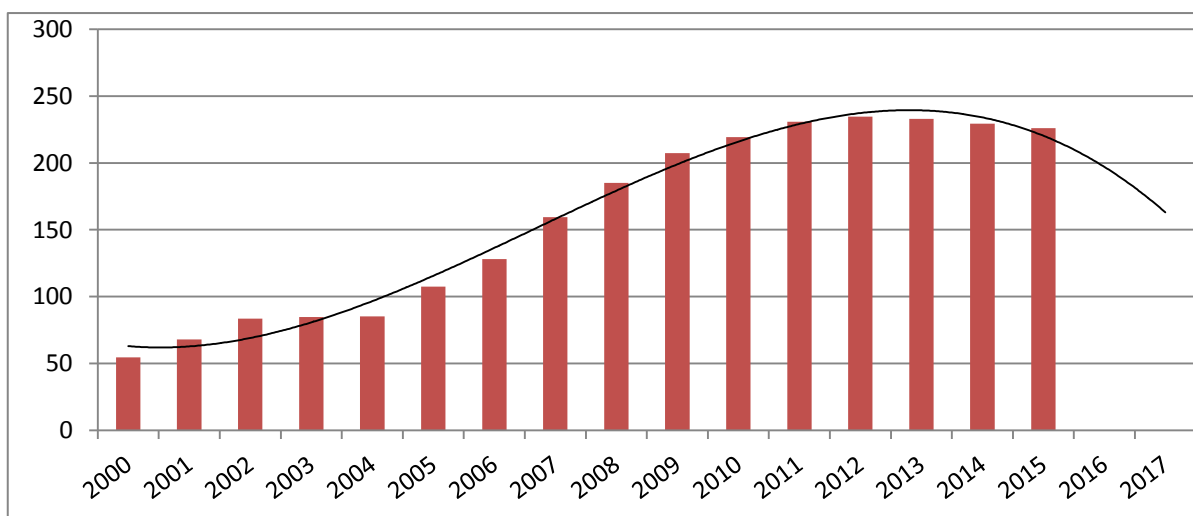
• Zdroj: výroční zprávy Generali pojišťovny, vlastní zpracování

Vysoké meziroční nárůsty v letech 2005 – 2009 byly způsobeny hlavně snahou managementu dosažení lepšího vnímání pojišťovny Generali veřejností. Pojišťovna získala v listopadu roku 2005 cenu za firemní image *stříbrný RHODOS 2005*. V témže roce získal po recertifikačním auditu kvality certifikát do roku 2008. Dlouhodobě je držitelem certifikátu kvality ISO 9001.

Od roku 2010 se tempo růstu zpomaluje. Lze to zdůvodnit dopadem celosvětové ekonomické krize, která zasáhla všechna ekonomická odvětví včetně oblasti pojišťovnictví. Růst se nejen zpomalil, ale v roce 2013 začal klesat a tento trend se pojišťovně nedaří zastavit. Celkově nejvíce předepsaného pojistného bylo v roce 2012 a to 234,7 mil. Kč. Od začátku pozorování, tj. rok 2000 se předepsané pojistné zvýšilo o více než čtyřnásobek. Průměrný koeficient růstu je 1,1. V Absolutních číslech jedná o průměrný růst 11,43 mil. Kč.

Obrázek č. 1 zachycuje trend pro další dva roky na základě analýzy časový řad. Je zde zohledněn skutečný vývoj předepsaného pojistného u pojištění domů a domácností od roku 2000 – 20015 a promítnut budoucí trend pomocí trendové regresní funkce. Polynom třetího stupně, který byl pro časovou řadu zvolen, má v příštích letech klesající tendenci.

Obrázek č. 1 Předepsané pojistné u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč).

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Rovnice trendové funkce pro model předepsaného pojistného u rodinných domů a bytů má s indexem determinace 0,99437 následující tvar:

$$T = 70,8808 - 12,089t + 4,4072t^2 - 0,1917t^3$$

Predikce je odhadnuta pro roky 2016 a 2017. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce číslo 4.

Tabulka č. 4 Bodový a intervalový odhad pro předepsané pojistné u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč).

Rok	Odhad	
	Bodový	Intervalový ($\alpha=0,05$)
2016	196,061	(166,729 - 225,392)
2017	162	(123,53 - 202,42)

• Zdroj: Vlastní zpracování

5.1.2 Předepsané pojistné u domácností

Tabulka číslo 5 zobrazuje celkovou výši předepsaného pojistného a její absolutní a relativní změny v letech 2000 – 2015 u pojištění domácností.

Tabulka č. 5 Předepsané pojistné u domácností u Generali pojišťovny (mil. Kč).

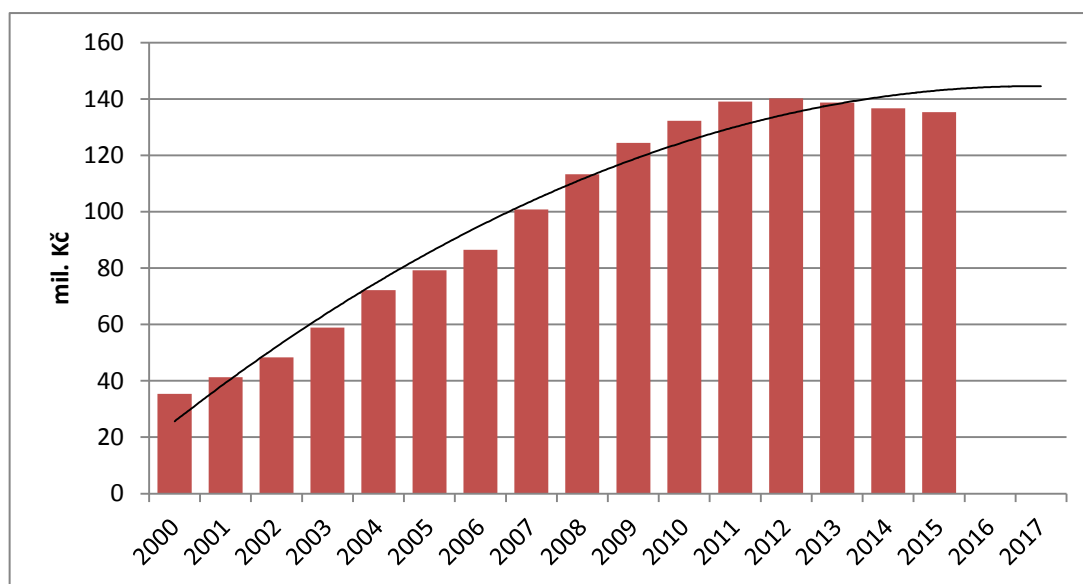
Rok	Pojistné	d_{yt}	k_t	b_t
2000	35,4	-	-	1
2001	41,3	5,9	1,17	1,17
2002	48,3	7	1,17	1,36
2003	58,9	10,6	1,22	1,66
2004	72,2	13,3	1,23	2,04
2005	79,2	7	1,10	2,24
2006	86,5	7,3	1,09	2,44
2007	100,8	14,3	1,17	2,85
2008	113,3	12,5	1,12	3,20
2009	124,4	11,1	1,10	3,51
2010	132,2	7,8	1,06	3,73
2011	139	6,8	1,05	3,93
2012	140,2	1,2	1,01	3,96
2013	138,7	-1,5	0,99	3,92
2014	136,7	-2	0,99	3,86
2015	135,3	-1,4	0,99	3,82
Průměr	98,9	6,66	1,094	

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Nejvyšší objem předepsaného pojistného u pojištění domácností byl v roce 2012 a to 140,2 mil. Kč. Z tabulky č. 5 lze vyzorovat kontinuální růst až do roku 2012, kde stejně jako u předepsaného pojistného u pojištění rodinných domů a bytů došlo k poklesu. Tento pokles není tak významný. Byl způsoben zrušením stávajících pojistných smluv a snížením tak pojistného kmene. V roce 2014 byl propad v celkové výši 2 mil. Kč. V následujícím roce se pokles zpomalil, a to díky uzavírání nových smluv. Na druhou stranu nejvyšší růst v absolutních jednotkách byl zaznamenán v roce 2007 – 14,3 mil. Kč. V relativním vyjádření šlo o 17% růst. Za tímto růstem stojí vylepšování image společnosti.

Na obrázku č. 2 jsou opět vyneseny hodnoty. Je znázorněna linie trendu, která je prodloužena do následujících dvou let. Linie trendu napovídá, že pojistné by mělo v budoucnu mírně růst až stagnovat.

Obrázek č. 2 Předepsané pojistné u pojištění domácností (mil. Kč).

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Pro tuto řadu dat, byla zvolena kvadratická funkce, s indexem determinace 0,98747.

Funkce má následující tvar:

$$T = 11,1175 + 14,90799t + 0,086647t^2$$

Tabulka č. 6 Bodový a intervalový odhad pro předepsané pojistné u pojištění domácností (mil. Kč).

Rok	Odhad (mil. Kč)	
	Bodový	Intervalový ($\alpha=0,05$)
2016	144,207	(125,598 - 162,817)
2017	144,541	(123,741 - 165,340)

• Zdroj: Vlastní zpracování

Podle predikce bodového odhadu by se pojistné mělo v roce 2016 zvýšit na úroveň 144 mil. Kč a setrvat na stejné úrovni i následující rok.

5.2 Pojistné plnění

Protipólem k předepsanému pojistnému je vyplacené pojistné plnění. Na pojistné plnění má právo klient pojišťovny v případě pojistné události a splnění podmínek vyplývající z uzavřené pojistné smlouvy mezi pojistníkem a pojistitelem. Tento ukazatel významně ovlivňují přírodní katastrofy, které způsobují čím dál tím větší škody na pojištěném majetku. Tabulka č. 7 obsahuje hodnoty týkající se pojistného plnění.

Tabulka č. 7 Pojistné plnění u nemovitostí, domácností a jejich celková suma (mil. Kč).

Rok	Domy a byty		Domácnosti		Celkem	k _t
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	
2000	51,1	60,62	33,2	39,38	84,4	-
2001	65,5	62,25	39,7	37,75	105,3	1,25
2002	88,3	63,32	51,2	36,68	139,5	1,33
2003	77,7	60,95	49,8	39,05	127,4	0,91
2004	78,7	56,18	61,4	43,82	140,1	1,10
2005	99,1	58,14	71,3	41,86	170,4	1,22
2006	112,1	59,46	76,4	40,54	188,5	1,11
2007	153,7	61,11	97,8	38,89	251,6	1,33
2008	138,3	62,22	84,0	37,78	222,3	0,88
2009	150,0	62,41	90,4	37,59	240,4	1,08
2010	132,2	62,12	80,6	37,88	212,8	0,89
2011	147,8	62,50	88,7	37,50	236,4	1,11
2012	138,8	62,76	82,3	37,24	221,1	0,94
2013	146,2	62,42	88,0	37,58	234,2	1,06
2014	130,1	62,42	78,4	37,58	208,5	0,89
2015	126,7	62,33	76,6	37,67	203,3	0,98
Průměr	114,8	61,32	71,9	38,68	186,6	1,06

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Průměrné pojistné za celou časovou řadu je 114,8 mil. Kč u nemovitostí a 71,9 mil. Kč u pojištění domácností. Průměrný koeficient růstu je 1,06. Největší objem vyplaceného pojistného byl v roce 2007 a to jak u pojištění staveb, tak u pojištění domácností. Vysoké plnění způsobil orkán Kyril, který se v polovině ledna roku 2007 prohnal Evropou včetně České republiky a napáchal výrazné škody na majetku. Vysoké částky byly vyplaceny také v letech 2009 a 2013. V obou případech za to mohly povodně, které Česko zasáhly. Naopak nejnižší hodnoty jsou na začátku časové řady a to v obou dvou případech. Cena pojištěného majetku neměla v té době takovou hodnotu, proto bylo také vypláceno nižší plnění. Zároveň počet pojistných smluv byl také nižší. Příznivým rokem pro pojišťovnu byl poslední rok 2015, kdy byla nucena vyplatit sumu nepřevyšující 127 mil. Kč. Je to nejnižší částka od roku 2006. Důvodem byl klimaticky příznivý rok, kdy nedošlo k žádným přírodním katastrofám. Průměrný vzájemný poměr mezi sledovanými typy pojištění je 61,3 : 38,7. Tento poměr je odpovídající vzhledem k faktu, že průměrný poměr předepsaného pojistného byl 61,5 : 38,5.

Tabulka č. 8 Podíl pojistného plnění jednotlivých druhů na celkovém pojistném plnění v oblasti neživotního pojištění u pojišťovny Generali (mil. Kč)

Rok	Domy a byty		Domácnosti		Celkem	Celkem
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%
2000	51,1	17,7	33,2	11,5	288,9	29,2
2001	72,7	17,2	44,4	10,5	422,7	27,7
2002	88,3	14,5	51,8	8,5	609,3	23,0
2003	37,7	5,0	35,4	4,7	754,0	9,7
2004	26,8	5,1	22,6	4,3	524,6	9,4
2005	35,0	5,3	25,8	3,9	660,5	9,2
2006	112,1	6,6	76,4	4,5	1697,8	11,1
2007	153,7	7,7	97,8	4,9	1996,6	12,6
2008	138,3	8,4	84,0	5,1	1646,6	13,5
2009	150,0	8,3	90,4	5,0	1807,5	13,3
2010	132,2	8,2	80,6	5,0	1611,9	13,2
2011	147,8	8,5	88,7	5,1	1738,5	13,6
2012	138,8	9,1	82,3	5,4	1524,9	14,5
2013	146,2	9,3	88,0	5,6	1572,1	14,9
2014	130,1	9,3	78,4	5,6	1399,3	14,9
2015	126,7	9,1	76,6	5,5	1392,5	14,6
Průměr	105,5	9,3	66,0	5,9	1228,0	15,3

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

V roce 2003 nastal viditelný propad pojistného plnění, kdy byl meziroční pokles téměř 10 % mezi roky 2002 a 2003. Tento propad byl způsoben vytvořením nového pojistného produktu *GEN*, který pojišťovna vyvinula pro malé a střední podnikatele s celkovým majetkem do 50 mil. korun. Z tohoto důvodu se část pojistného plnění přesunula do této kategorie. Do té doby se oba typy pojištění na celkovém plnění podílely více než 20 %. Od roku 2003 dochází u obou kategorií k nepřetržitému růstu. To je dáno především neustále se zvyšující hodnotou pojištěného majetku. Rozdíl mezi pojistným plněním mezi oběma kategoriemi se pohybuje kolem 4 %.

5.2.1 Pojistné plnění u pojištění rodinných domů a bytů

Vývoj pojistného plnění v pojištění rodinných domů a bytů v letech 2000 – 2015 zobrazuje tabulka číslo 9. Pojistné plnění by mělo mít dlouhodobě pomalejší růst, než předepsané pojistné, aby byla pojišťovna schopna dosahovat zisku. V opačném případě, by tento druh pojištění neměla vůbec nabízet a rozhodnout o jeho ukončení. Porovnáním

koeficientů růstu v tabulce č. 3 a 9 lze konstatovat, že se tento předpoklad pojišťovně daří plnit. Ve sloupci k_t je možné si všimnout velkého nárůstu v roce 2002. Tento téměř 35% nárůst oproti minulému roku je způsoben povodněmi v ČR. Následně lze vidět 12,1% pokles ve vyplaceném pojistném. Průměrný koeficient je 1,06. To je dáno především zvyšujícím se počtem smluv ve kmeni a růstem hodnoty pojištěného majetku, pojistných částek a konečného pojistného. Největší sumu v korunovém vyjádření vyplatila pojišťovna Generali v roce 2009 a to 150 mil. Kč. Bylo to způsobeno opět povodněmi, které zasáhly především východní část republiky. Povodně sice nebyly tak rozsáhle jako v roce 2002, nicméně pojistná hodnota pojištěného majetku byla vyšší. Z tohoto důvodu je pojistné plnění téměř dvojnásobné vůči roku 2002. Stejný důvod vysokého plnění měly povodně na svědomí i v roce 2013 s celkovým plněním 146,2 mil. Kč. Průměrné roční pojistné plnění je 114,8 mil. Kč, tj. nižší hodnota než průměrného předepsaného pojistného, jak je vidět v tabulce č. 3.

Tabulka č. 9 Vyplacené pojistné plnění u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč).

Rok	Pojistné plnění	d_{yt}	k_t	b_t
2000	51,1	-	1,00	-
2001	65,5	14,38	1,28	1,281
2002	88,3	22,83	1,35	1,728
2003	77,7	-10,69	0,88	1,519
2004	78,7	1,03	1,01	1,539
2005	99,1	20,39	1,26	1,938
2006	112,1	12,98	1,13	2,191
2007	153,7	41,68	1,37	3,006
2008	138,3	-15,42	0,90	2,705
2009	150,0	11,71	1,08	2,934
2010	132,2	-17,85	0,88	2,585
2011	147,8	15,60	1,12	2,890
2012	138,8	-9,01	0,94	2,714
2013	146,2	7,44	1,05	2,859
2014	130,1	-16,07	0,89	2,545
2015	126,7	-3,42	0,97	2,478
Průměr	114,8	5,04	1,06	-

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Trendová funkce má s indexem determinace 0,9336 následující tvar:

$$T = 26,71618 + 18,81613t - 0,7688t^2$$

Je třeba vysvětlit, proč byla zvolena kvadratická funkce místo polynomu třetího stupně, který má vyšší hodnotu indexu determinace. Polynom třetího stupně je ovlivněn posledními dvěma hodnotami v časové řadě, které mají klesající trend. Ovšem v reálném světě nelze očekávat, že tento trend bude i nadále pokračovat. Důkazem jsou předchozí roky, kde se hodnoty mezi sebou v jednotlivých letech střídaly. Nabízí se situace použití lineární trendové funkce. Tato možnost byla zamítnuta, protože pojišťovna má snahu na tom, aby se vyplacené pojistné plnění nezvyšovalo kontinuálně ve stejné výši. Zodpovědné chování svých klientů může ovlivnit například diferencovaným pojistným, reklamní kampaní aj. Právě z tohoto důvodu byla zvolena kvadratická funkce.

Tabulka č. 10 Bodový a intervalový odhad pro pojistné plnění u pojištění rodinných domů a bytů (mil. Kč).

Rok	Odhad	
	Bodový	Intervalový ($\alpha=0,05$)
2016	124,408	(87,842 - 160,973)
2017	116,316	(75,449 - 157,183)

• Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce číslo 10 jsou uvedeny odhady pro roky 2016 a 2017. Lze vidět určitý pokles v pojistném plnění. Ovšem není tak výrazný, než v případě polynomu třetího stupně. V roce 2017 by mělo dojít k poklesu o 8,09 mil. korun.

5.2.2 Vyplacené pojistné plnění u pojištění domácností

Největší relativní meziroční změnu lze vidět ve zmiňovaném roce 2002, kdy Českou republiku zasáhly rozsáhlé povodně. Jedná se o 28,8% nárůst ve vyplaceném pojistném oproti roku 2001. Vyplacené pojistné má od roku 2006 kolísavý charakter. To je způsobeno rovněž záplavami v letech 2009, 2010, 2013 a bouří Kyril v roce 2007. Vyplacené plnění v tomto období osciluje okolo hodnoty 80 mil. Kč. Tato skutečnost je pro pojišťovnu užitečná pro stanovování velikosti pojistného. Největší částka vyplacená pojišťovnou byla v roce 2007. Průměrné pojistné plnění za rok je 71,9 mil. Kč. Tuto hodnotu ovšem výrazně ovlivňují roky 2000 – 2003, kdy vyplacené pojistné nepřesáhlo 50 mil. Kč (mimo rok 2002). V případě eliminace těchto hodnot by bylo průměrné pojistné plnění na úrovni 81,3 milionu korun.

Tabulka č 11 . Vyplacené pojistné plnění u pojištění domácnosti (mil. Kč).

Rok	Pojistné plnění	d_{yt}	k_t	b_t
2000	33,2	-	1,00	-
2001	39,7	6,51	1,20	1,20
2002	51,2	11,45	1,29	1,54
2003	49,8	-1,42	0,97	1,50
2004	61,4	11,61	1,23	1,85
2005	71,3	9,96	1,16	2,15
2006	76,4	5,07	1,07	2,30
2007	97,8	21,43	1,28	2,94
2008	84,0	-13,86	0,86	2,53
2009	90,4	6,40	1,08	2,72
2010	80,6	-9,78	0,89	2,43
2011	88,7	8,07	1,10	2,67
2012	82,3	-6,32	0,93	2,48
2013	88,0	5,69	1,07	2,65
2014	78,4	-9,68	0,89	2,36
2015	76,6	-1,77	0,98	2,31
Průměr	71,9	2,9	1,07	-

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Opět byla zvolena kvadratická funkce dostatečně odpovídající realitě s indexem determinace 0,93. Funkce má tvar:

$$T = 29,9633 + 0,34616t + 0,00707t^2$$

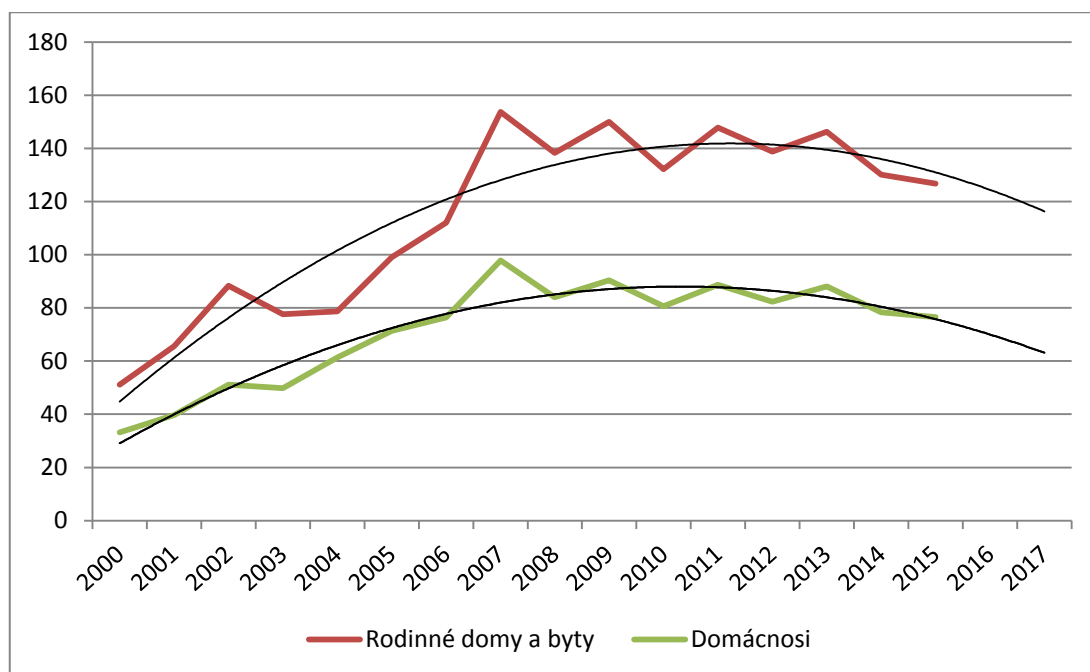
Stejně tedy jako u pojištění rodinných domů a bytů, také u pojištění domácnosti je očekáván pokles ve vyplaceném pojistném. V roce 2017 Generali vyplatí na pojistném plnění podle bodového odhadu 63,11 mil. korun. Klesající trend ve vyplaceném pojistném je pro každou pojišťovnu žádoucí. Tento pokles ale nesmí být způsoben klesajícím objemem předepsaného pojistného, jak je tomu v posledních letech a jak bylo také odhadnuto na základě trendových funkcí pro následující roky 2016 a 2017. Klesající trend v pojistném plnění musí pojišťovna snižovat jinými způsoby. Jedním ze způsobů může být již zmíněná diferenciací pojistného, například vytvořenými povodňovými mapami, nebo zvýhodnění klienta v případě vyššího zabezpečení nemovitosti, umístění pojištěného majetku a další. Protože vývoj pojistného plnění je hodně závislý na možnosti přírodních katastrof – tedy na náhodné složce – je jeho odhad obtížný.

Tabulka č 12 Bodový a intervalový odhad pro pojistné plnění u pojištění domácností (mil. Kč).

Rok	Odhad	
	Bodový	Intervalový ($\alpha=0,05$)
2016	70	(52,819 - 87,18)
2017	63,117	(43,915 - 82,319)

• Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 3 Pojistné plnění u rodinných domů a domácností (mil. Kč).

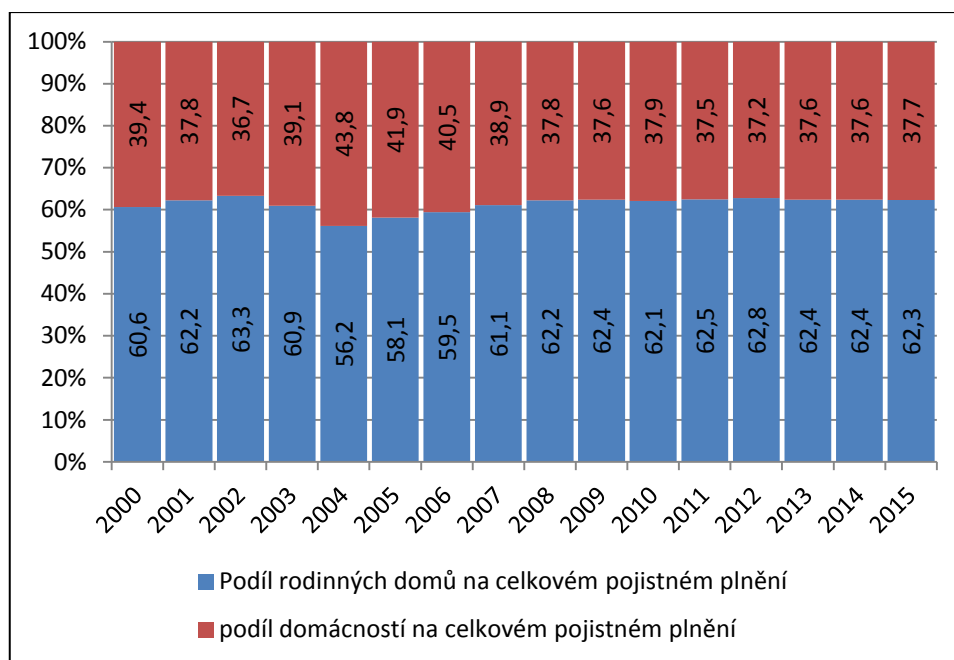
Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Na obrázcích číslo 3 a 4 je vzájemné porovnání ve vyplaceném pojistném u pojištění rodinných domů a bytů a pojištění domácností. Obrázek číslo 3 zobrazuje absolutní výši vyplaceného pojistného. Z obrázku si lze všimnout vzájemné korelace mezi jednotlivými druhy pojištění. Roste-li jedna hodnota daného pojištění, roste i druhá. Naopak klesá-li hodnota daného druhu pojištění, klesá i druhá hodnota. Je to dáno tím, že oba dva produkty se doplňují. Klienti, kteří mají zájem o pojištění nemovitosti, si k tomu pojistí také domácnost a naopak. Na obrázku č. 3 jsou také trendové funkce pro jednotlivé druhy pojištění. Obě mají tvar kvadratické funkce. Obrázek č. 3 je rozšířena o predikované roky 2016 a 2017. U obou let se očekává pokles ve vyplaceném pojistném pojišťovnou a to o hodnoty uvedené v tabulkách č. 10 a 12.

V obou případech bylo predikováno, že dojde k poklesu v pojistném plnění. Tento pokles bude způsoben predikovaným poklesem u předepsaného pojistného. Když komerční pojišťovna vybere nižší sumu na pojistném, dá se očekávat, že i pojistné plnění by mělo být nižší. Je sice vhodné, aby se pojistné plnění v čase snižovalo, avšak ne na úkor předepsaného pojistného. Pojišťovací zprostředkovatele pojišťovny Generali se musí snažit nabízet toto pojištění klientům. Musí být schopní jim vysvětlit přínosy a užitky, které klientům z toho plynou, aby pojišťovna nezaznamenávala pokles předepsaného pojistného.

Obrázek číslo 4. zobrazuje strukturu pojistného plnění u obou druhů pojištění na celkovém pojistném plnění u těchto typu pojištění. Podíl vyplaceného pojistného u rodinných domů převládá nad pojistným plněním domácnosti a to po celou časovou řadu. Od roku je vzájemný poměr konstantní až na malé odchylky v řádu desetin procent.

Obrázek č. 4: Struktura vyplaceného pojistného plnění

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

5.3 Škodovost

Aby byla jakákoliv pojišťovna v určité oblasti zisková, musí být primárně vyplacené pojistné plnění v dlouhodobém horizontu nižší, než předepsané pojistné. V opačném případě by bylo nutné dané odvětví dotovat z jiného odvětví. Tyto dva ukazatele sleduje ukazatel škodovost, který je dává do poměru. Hodnota je uváděna

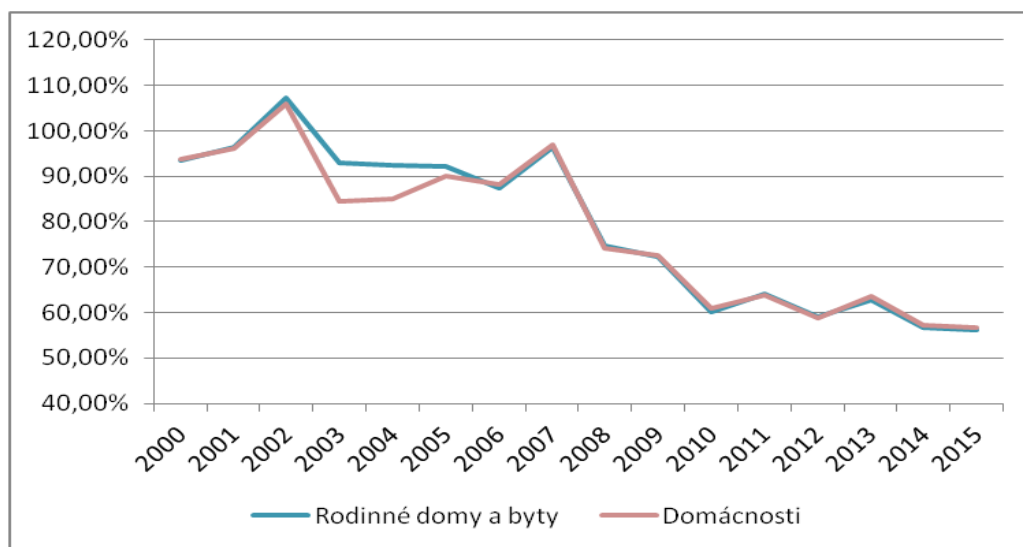
v procentech a říká kolik procent předepsaného pojistného, musí pojišťovací společnost vyplatit ve formě plnění v určitém období, tj. kolik procent z přijatého pojistného připadá na pojistné plnění. Proto je tento ukazatel důležitý hlavně pro pojistitele. Pokud by došlo k 100% nebo vyšší hodnotě škodovosti, znamenalo by to chybně nastavené riziko v souvislosti s velikostí pojistného. Vypočtené hodnoty za každý rok jsou uvedeny v tabulce číslo 13. Společnosti Generali se daří držet ukazatel škodovosti pod 100 %. Výjimkou byl pouze rok 2002, kdy došlo k rozsáhlým povodním a tím i značným škodám na pojištěném majetku. V posledním řádku tabulky jsou uvedeny také průměrné hodnoty. Průměrná škodovost je na úrovni 79,5 %, respektive 78,04 %. Tyto hodnoty lze považovat za příznivé, přihlédne-li se k faktu, že rok 2002 byl rokem extrémním. V tabulce č. 13 jsou vypočteny rovněž meziroční procentuální změny. U obou pojištění jsou 4 hodnoty, které se výrazně odlišují. Záporné hodnoty následují vždy po letech, kdy republiku zasáhly povodně, a pojišťovna musela likvidovat velké škody na majetku.

Tabulka č 13 Vývoj škodovosti (%)

Rok	Domy	d_{yt}	Domácnosti	d_{yt}
2000	93,48	-	93,85	-
2001	96,49	3,01	96,21	2,36
2002	107,22	10,73	105,97	9,76
2003	93,01	-14,21	84,49	-21,48
2004	92,36	-0,65	85,01	0,52
2005	92,25	-0,11	90,07	5,06
2006	87,41	-4,84	88,32	-1,74
2007	96,45	9,04	97,06	8,73
2008	74,76	-21,68	74,12	-22,94
2009	72,33	-2,43	72,65	-1,47
2010	60,24	-12,09	60,96	-11,68
2011	64,05	3,81	63,79	2,82
2012	59,12	-4,93	58,73	-5,05
2013	62,78	3,65	63,47	4,74
2014	56,73	-6,05	57,32	-6,15
2015	56,04	-0,68	56,61	-0,72
Průměr	79,05	-2,50	78,04	-2,48

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Obrázek č. 5: Vývoj škodovosti v letech 2000 – 2015 (%).

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovny; vlastní zpracování

Ukazatel škodovosti u obou typu pojištění je vyobrazen na obrázku č. 5. Je možné si všimnout silné vzájemné závislosti. Kdy až na období od roku 2002 do roku 2006 byla škodovost vyšší u rodinných domů a bytů, než u pojištění domácností. Tato odchylka byla způsobena nižší tempem růstu předepsaného pojistného u rodinných domů a bytů, než u pojištění domácností při stejném tempu růstu vyplaceného pojistného. Od roku 2007 se obě křivky téměř dokonale překrývají. Na začátku časové řady lze vidět, že škodovost se pohybovala na velmi vysoké úrovni (90-100%). V té době měla Generali špatně odhadnuté rizika, která vedla k nižším sazbám a tím nižšímu předepsanému pojistnému. V roce 2002 byl ukazatel na úrovni 107,2 % u pojištění domů a 105,9 % u pojištění domácností. Od té doby mají křivky dlouhodobě klesající tendenci, výjimkou je rok 2007. V roce 2015 byla míra škodovosti za zkoumanou časovou řadu nejnižší.

Klesající charakter je dán snahou pojišťovny snížit ve svém pojistném kmeni velice rizikové smlouvy. Rizikovými smlouvami se rozumí pojištění bytů a rodinných domů v záplavových oblastech, kde je vysoké riziko povodní. Jedná se zejména o oblasti velkých vodních toků – Labe, Vltava, Morava. Povodně v roce 2002 vedly pojišťovny k zamyšlení, jak eliminovat tyto oblasti. Výsledkem bylo vytvoření tzv. povodňových map, která rozděluje rizikové oblasti do určitých zón. Každá zóna má určitou výši přírážky k pojistnému. Zároveň byly určeny oblasti, které pojistit nelze z důvodu vysokého rizika záplavy. Toto opatření vedlo k tomu, že pojišťovny nebyly nuceny vyplácet vysoké částky způsobené záplavami, které byly na českém území v pozdějších letech.

5.4 Návrhy a doporučení

Mezi základní priority každé moderní společnosti nebo jedince by měla být možnost eliminace dopadů negativních událostí, která na danou osobu nebo subjekt působí. Jedním z vhodných nástrojů ke snížení rizika vzniku negativní události na danou osobu nebo subjekt je pojištění. Do budoucna se dá předpokládat nárůst pojištěnosti a to zejména s novými riziky, které na subjekty působí. Trh na tyto rizika reaguje a vytváří nové pojistné produkty, aby snížil dopad rizik na jednotlivé subjekty.

Podnikatelské subjekty a osoby si mohou vybírat z široké nabídky produktů pojišťoven působících na českém trhu. Jednou z pojišťoven je pojišťovna Generali a. s. která působí na českém trhu od roku 1993 a patří dlouhodobě mezi pět nejvýkonnějších pojišťoven, co se týče celkového předepsaného pojistného. Jedná se o univerzální pojišťovnu nabízející produkty z oblasti životního a neživotního pojištění. Právě z oblasti neživotního pojištění má pojišťovna ve svém portfoliu produkty na pojištění rodinných domů a bytů a domácností. Jedná se o produkty *Bydlení s asistencí* a produkt *Domácnost s asistencí*. Tyto produkty jsou určeny fyzickým osobám. Podnikatelské subjekty mají možnost využít produkt *TOP GEN*.

Při pohledu na předepsané pojistné za produkty bydlení a domácnost se pojistné zčtyřnásobilo oproti výchozímu roku 2000. Avšak podle provedené předpovědi se předepsané pojistné u pojištění nemovitostí má snížit a to na úroveň 162 mil. Kč. U produktu *Domácnost s asistencí* se pokles nepředpokládá. Naopak je predikován jeho růst a to na úroveň 144,5 mil. korun. Přestože se podle České asociace pojišťoven poměr mezi životním a neživotním pojištěním začíná vyrovnávat, musí Generali věnovat dostatečnou pozornost tomuto pojištění. Způsob, jak zabránit poklesu je větší motivace pojišťovacích agentů k uzavírání tohoto produktu, například zvýšení provizí, nebo jednorázovými odměnami, případně provést školení na trénování dovedností spojené s obchodní službou právě u tohoto typu produktu. Další možností je rozšíření produktu o další pojistitelná rizika nebo širší poskytování asistenčních služeb. Generali na začátku roku 2016 spustila nový program odměňování pro nováčky. Snaží se tak získat více pojišťovacích zprostředkovatelů a agentů, kteří budou nabízet její produkty. Tato snaha je určitě na místě a má své opodstatnění. Pojistitel se tak snaží získat konkurenční výhodu na trhu prostřednictvím velkého počtu pracovníků nabízející pojistné produkty Generali.

Pojistné plnění za období 2000 – 2015 rovněž rostlo. Avšak nezvyšovalo se takovým tempem, jako bylo tempo růstu u předepsaného pojistného. V některých letech došlo k vyšším sumám vyplaceného pojistného plnění. To bylo způsobeno přírodními katastrofami, které Česko zasáhly. Poté se opět pojistné plnění snížilo. Podle provedené predikce má dojít k poklesu pojistného plnění. Toto snížení je pro každou pojišťovnu příznivé. Snížení v pojistném plněním bude pravděpodobně způsobeno nižším počtem uzavřených smluv, a tím nižší počtem hlášených pojistných událostí. Pojistné plnění bude klesat také z důvodu vyššího počtu odhalení pojistných podvodů. Na odhalování pojistných podvodů má pojišťovna vlastní systém, který je schopen detekovat nestandardní případy podle zadaných algoritmů a tyto případy poté detailněji procházejí specializovaní likvidátoři. Chce-li být pojišťovna v tomhle směru efektivní, musí nepřetržitě investovat do inovací softwaru a školení samotných likvidátorů. Pojistné plnění bylo vyšší u pojištění bydlení a to z důvodu sjednaných vyšších pojistných částek v pojistných smlouvách.

Ukazatel škodovosti, který se vypočte jako podíl předepsaného pojistného na pojistném plnění, od roku 2007 klesá. Tento trend je pro pojišťovnu žádoucí, protože vyplatí menší množství peněžních prostředků, než obdrží. Klesající tendence tohoto ukazatele je dána zvyšujícím se objemem předepsaného pojistného a snižujícím se objemem pojistného plnění. Zejména potom v roce 2015, kdy nenastala žádná výrazná přírodní katastrofa. Generali se tento pozitivní vývoj daří především díky eliminaci rizikových pojistných smluv. Pojišťovna tlačí na své zaměstnance a zprostředkovatele, aby se nesnažili za každou cenu nemovitost pojistit. Generali zavedla povinnost vyfotografovat pojištěnou budovu. Fotografie jsou následně zadány do interního systému a posouzeny pojišťovací znalcem. Až po jeho schválení je smlouva platná. V opačném případě k uzavření smlouvy nedojde. Díky této povinnosti ubylo také pojistných podvodů ze strany pojišťovacích zprostředkovatelů Generali pojišťovny, kteří se snažili pojistit cokoli, aby obdrželi provize a mohli čerpat prémie plynoucí z uzavření smlouvy. Toto opatření přineslo společnosti ovoce ve formě snižování pojistného plnění a musí být v tomto ohledu aktivní a inovátorská, aby byla konkurenceschopnější na pojistném trhu. Protože rizik, působících na její činnost je mnoho a sebemenší podcenění jakéhokoliv rizika, může vést ke snížení prestiže, k finančním ztrátám, k odlivu klientů ke ztrátě silné pozice na tuzemském pojistném trhu.

Generali se snaží být svým stávajícím i potenciálním klientům co nejbližší. Proto musí pojišťovací agentům a zprostředkovatelům umožnit otvírat agenturní kanceláře, např. pomocí výkonnostních odměn.

6 Závěr

S běžným provozem domácnosti je spojena celá řada rizik, proto mnoho občanů uzavírá pojištění domácnosti, které patří k jednomu k nejčastěji nabízeným produktům. Lze se chránit proti riziku krádeže, vandalismu, lomu trubek a spoustu dalších rizik. Stejně jak je možné pojistit si domácnost – soubor movitých věcí v domě nebo bytě – mají potencionální subjekty možnost pojistit si také nemovitost – tj. rodinný dům, byt, případně chatu – proti živelným rizikům, riziko požáru aj. Generali a. s. v současnosti nabízí proti těmto rizikům dva produkty: *Bydlení s asistencí*, které kryje možná rizika spojená s vlastnictvím nemovitosti a produkt *Domácnost s asistencí*, který kryje možné škody vzniklé na souboru věci nacházející se v určité domácnosti.

Cílem práce bylo analyzovat dosavadní vývoj pojištění majetku v České republice u pojišťovny Generali se zaměřením na pojištění rodinných domů a bytů a domácnosti. Základními analyzovanými ukazateli byly předepsané pojistné, pojistné plnění a škodovost. Pro tyto ukazatele byla provedena také prognóza jejich budoucího vývoje. Prognóza byla stanovena na základě extrapolace časový řad, kdy bylo nejdříve nutné zvolit vhodnou trendovou funkci, která vývoj daného ukazatele nejlépe charakterizovala. Analýza ukazatelů byla provedena v období mezi roky 2000 a 2015. Rok 2000 byl zvolen jako výchozí kvůli dostupnosti dat. Posledním rokem byl zvolen rok 2015, protože v době psaní diplomové práce nebyly k dispozici novější data.

Prvním sledovaným ukazatelem bylo celkové předepsané pojistné. Výše předepsaného pojistného se odvíjí od pojistné částky, která je ovlivněna rostoucími cenami vstupu a výstupů, jako je například hodnota hmotných statků, rostoucí cena energie aj. Tento ukazatel nepřetržitě rostl až do roku 2012, kdy dosáhl svého maxima. Největší meziroční nárůsty byly v období 2005 až 2010. U pojištění nemovitostí bylo maximální předepsané pojistné 234,7 mil. Kč. U pojištění domácnosti se jedná o částku 140,2 mil. korun. V roce 2013 začal mírný pokles. Který trval až do konce sledovaného období. V obou případech byl meziroční pokles 1%.

Suma předepsaného pojistného u pojištění domácností a nemovitostí se podílí na celkovém pojistném z oblasti neživotního pojištění u pojišťovny Generali v průměru 5,87 %. Přestože se může zdát, že je to zanedbatelné procento, je to možnost pro pojišťovací zprostředkovatele a agenty dostat se ke klientovi blíž a nabídnout mu další pojistné produkty, hlavně z oblasti životního pojištění. Pro prognózování budoucího vývoje

byla pro pojištění nemovitostí zvolena trendová funkce polynomu třetího stupně, protože dosahovala nejvyššího indexu determinace. U pojištění domácností byla zvolena kvadratická trendová funkce, která byla upřednostněna před polynomem třetího stupně, který neodpovídal realitě. Po zvolení vhodných trendových funkcí byla provedena predikce pro následující dva roky. U pojištění rodinných domů lze očekávat pokles v pojistném. V roce 2017 by měla pojišťovna Generali získat na pojistném částku 154,39 mil. Kč, což je částka o 71,71 mil. korun nižší než v roce 2015. Tato predikce je málo pravděpodobná, protože v celé časové řadě během dvou let nedošlo k takovému výraznému propadu, ani v období finanční krize, než jaký je predikován pro následující dva roky. A také proto, že Generali a. s. působí na českém trhu od roku 1993 a patří mezi 4 největší pojišťovny v České republice, jak v oblasti životního pojištění, tak v oblasti neživotního pojištění. U pojištění domácností je prognóza pro Generali příznivější. Během dvou let by nemělo dojít k poklesu a suma by se měla zvýšit na úroveň 144,54 mil. korun v roce 2017. To je o 9,2 miliónu korun více.

Dalším sledovaným ukazatelem bylo pojistné plnění. Ukazatel byl sledován nejprve agregovaně a poté odděleně za každý typ pojištění. Pojistné plnění mělo za sledované období velmi kolísavý charakter. Během let 2000 až 2002 a 2005 až 2007 mělo plnění rostoucí lineární trend. Od roku 2007 až do roku 2014 se střídala období růstu a následného poklesu. Tyto výkyvy byly vyvolány nadměrnými finančními škodami na majetku způsobenými přírodními katastrofami, zejména povodně a vichřice, které Česko během analyzovaného období několikrát zasáhly. Průměrné pojistné plnění za oba typy pojištění se na celkovém pojistném plnění z oblasti neživotní podílí 15,3 %. Z toho 9,3 % připadá na pojištění rodinných domů a 5,9 % na pojištění domácností. Výše pojistného plnění se za sledované období více jak zdvojnásobila. Nejvyšší částka, kterou musela Generali vyplatit svým klientům, kteří uplatňovali nárok na pojistné plnění, byla v roce 2007. A to 153,7 mil. Kč u pojištění domů a bytů a 97,8 mil. Kč u pojištění domácností, kdy byla republika zasažena bouří Kyril. Také u tohoto ukazatele byla zvolena vhodná trendová funkce. V obou dvou případech se jedná o kvadratické funkce, s indexem determinace přesahující hodnotu 0,93. Jak u pojištění nemovitostí, tak také u pojištění domácností je předpovídán pokles. U pojištění domů a bytů se jedná o pokles 10,4 mil. Kč v roce 2017. U pojištění domácností potom o 9,83 mil. Kč. V korunovém vyjádření je větší pokles u domů a bytů. Ovšem v procentuálním vyjádření je pokles vyšší u pojištění domácností a to 9,83 % oproti

6,5 % u nemovitostí. Tento rozdíl je dán vyšším pojistným plněním u nemovitostí ve srovnání s pojištěním domácností.

Posledním sledovaným ukazatelem byl ukazatel škodovost. Ten sleduje závislost mezi pojistným, které pojišťovna od svých klientů obdrží a pojistným plněním, které je povinna pojišťovna svým klientům vyplatit. Ukazatel se udává v procentech a je žádoucí, aby hodnoty byly nižší než 100 %. Ukazatel byl pro oba typy pojištění vypočten zvlášť. Kromě roku 2002, ve kterém extrémní povodně způsobily obrovské škody na majetku, byl ukazatel po celou dobu sledování nižší než zmíněných 100 %. V roce 2002 byl ukazatel tedy na nejvyšší úrovni. U nemovitostí byl na úrovni 107,22 % a u domácnosti 105,97 %. Tento výsledek znamená, že Generali vyplatila větší sumu peněžních prostředků, než v daném roce obdržela. Tento rozdíl musela Generali krýt ze svých rezerv. Tyto vysoké hodnoty byly jednak způsobeny škodami z povodní, ale také nízkou výší pojistných částek u sjednaných smluv. Z toho pramenilo sice nižší pojistné pro klienty, ale zároveň nižší sumu předepsaného pojistného pro pojišťovnu, ze kterého se musí škody hradit. Od této události už se tento jev neopakoval a to hlavně z důvodů změny sazeb pro jednotlivá rizika. Byly rovněž vytvořeny povodňové mapy, které určují případné přírážky k pojistnému u rizika záplav, jestliže se objekt nachází v povodňové zóně. Díky těmto povodňovým mapám se zvýšilo pojistné a také došlo k odstranění rizikových smluv v pojistném kmeni pojišťovny. Dalším kritickým rokem byl rok 2007, kdy Česko zasáhl orkán Kyrill a napáchl významné škody v celé Evropě a hlavně v Německu. Škodovost ale nepřekročila 100 % a to hlavně díky zvýšení jednotlivých sazeb. Obě křivky jsou v silné vzájemné korelaci. Výjimkou bylo období mezi roky 2002 a 2006, kdy se od sebe křivky odchýlily nejvíce za celé zkoumané období. Zatímco pojistné plnění rostlo u obou pojištění stejným tempem. Ukazatel předepsané pojistné zaznamenal pomalejší růst u domů a bytů, než u pojistného produktu *Domácnost s asistencí*. A protože škodovost se vypočte jako podíl těchto ukazatelů, došlo k této odchylce. Nejnižší hodnota byla zaznamenána v posledním roce časové řady. A to díky příznivému počasí. Hodnoty se pohybovaly těsně nad úrovní 56 %.

Z provedené analýzy ukazatelů předepsané pojistné a pojistné plnění vyplývá, že Generali se daří dlouhodobě snižovat celkové roční pojistné plnění a naopak zvyšovat objem předepsaného pojistného. Klesající trend pojistného plnění jde vysvětlit zvyšujícím se počtem odhalování pojistných podvodů a snižujícím se počtem rizikových smluv ve

kmeni pojišťovny. Růst objemu předepsaného pojistného je způsoben vyššími sazbami, vyšším počtem pojišťovacích zprostředkovatelů pojišťovny a v neposlední řadě rozšíření obou produktů o asistenční služby, které přilákají potencionální klienty. Generali pojišťovna je dobře zavedená pojišťovna na českém pojistném trhu. Přestože byl pro následující dva roky predikován pokles v objemu předepsaného pojistného u pojištění domů a bytů, nedá se předpokládat dlouhodobý pokles. Naopak se dá očekávat, že klesající trend vystřídá trend rostoucí. Pojišťovna tak nebude muset řešit případné nepříjemnosti spojené s fungováním pojistného produktu a možným financováním z jiných typu pojištění.

7 Seznam použitých zdrojů

- [1] ČEJKOVÁ, V. Pojistný trh. Praha: Grada, 2002. Finance pro praxi. ISBN 80-247-0137-5.
- [2] ČEJKOVÁ, V. Pojišťovnictví. Praha: GRADA Publishing, 2002. ISBN 80-247-0137-5.
- [3] DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010, 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.
- [4] DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Praha: Professional Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-078-2.
- [5] DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, c2009. ISBN 978-808-6929-51-4.
- [6] DUCHÁČKOVÁ, E a DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN 9788074310157.
- [7] Hindls, R.: Statistika pro ekonomy. 8. vydání. Praha, Professional Publishing, 2007, ISBN 978-80-86946-43-6.
- [8] HRADEC, M. ZÁRYBNICKÁ, J.; KŘIVOHLÁVEK, V. Pojištění a pojišťovnictví. Praha: VŠFS, o.p.s., 2005. ISBN 80-86754-48-0.
- [9] HRADEC, M. ZÁRYBNICKÁ, J. Vybrané statě z pojišťovnictví. Praha: VŠFS, o.p.s., 2003. ISBN 80-86754-09-X.
- [10] LOUDA, Z. Řešené příklady v systému Statistica. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2004. ISBN 80-213-1239-4.
- [11] MAREK, L. A KOL. Statistika pro ekonomy. Příbram: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-40-5.
- [12] MARTINOVIČOVÁ, J, V ČEJKOVÁ a V ŠEDOVI. Základy pojišťovnictví. Vysoké učení technické. Brno, 2001. ISBN 80-214-1886-9.
- [13] PŮLPÁN, K. Slovník bankovní, pojišťovnické a kapitálových trhů. Praha: Public History, 1998. ISBN 80-902193-2-2.
- [14] SCHELLE, K. Historie právní úpravy pojišťovnictví. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 124 s. Právo. ISBN 80-86861-52-X.
- [15] SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. Statistické metody II. Praha: České zemědělská univerzita v Praze, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.
- [16] VÁVROVÁ, E. Pojišťovnictví: vybrané kapitoly pro základní kurs. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001. ISBN 8071574872.

[17] VOŽENÍLEK, V., CHLAŇ, A. Pojišťovnictví. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003. ISBN 80-7194-564-1.

[18] Vyhláška č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny.

[19] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

[20] zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje:

[21] Česká asociace pojišťoven [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné z:

<http://cap.cz/statisticke-udaje/individualni-vysledky-clenu>

[22] Česká národní banka [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné z:

<http://www.cnb.cz/cs/index.html>

[23] ČESKO. § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 3. 2017]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#p2-2-a>

[24] ČESKO. § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 3. 2017]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#p3-1-b>

[25] ČESKO. § 3 odst. 1 písm. e) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2017 [cit. 4. 3. 2017]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#p3-1-e>

[26] Generali. *Generali.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z:

<https://www.generali.cz/o-generali/skupina-generali/historie-generali-v-cr>

[27] Generali Pojišťovna a.s. *Výroční zpráva 2015*. *Výroční zpráva 2015* [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z:

https://www.generali.cz/documents/20182/191084/vz_2015/be64d941-2bf5-4602-975e-42d37fd96f5c

[28] Pojištění nemovitosti - Generali. *Odborník na online pojištění - Generali* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.generali.cz/pojisteni/pojisteni-majetku/dum-a-byt>

[29] Pojišťovnictví. *Historie pojišťovnictví* [online]. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzita Hradec Králové, 2012 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z:

<https://edu.uhk.cz/~jindrvo1/predmety/?p=pojis&page=historie>

- [30] Právní úprava pojišťovnictví. Účetníček [online]. 2014 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.ucetnicek.cz/article/show/279>
- [31] Generali [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <https://www.generali.cz/soubory>
- [32] Výroční zprávy ČAP za roky 2000 – 2015, zpracovala ČAP, Praha
- [33] <http://www.9001.ISO.CZ> [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.iso.cz/iso-9001>

8 Přílohy

Příloha č. 1: Členové České asociace pojišťoven

Příloha č. 2: Typické vnitřní struktury pojišťovny

Příloha č. 3: Organizační struktura pojišťovny Generali

Příloha č. 4: Předepsané pojistné v oblasti neživotního pojištění za rok 2015

Příloha č 1 Členové České asociace pojišťoven

AEGON Pojišťovna, a.s.
Allianz pojišťovna, a.s.
AXA pojišťovna a.s.
AXA životní pojišťovna a.s.
BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a.s.
Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
Česká pojišťovna a.s.
Česká pojišťovna ZDRAVÍ a.s.
ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB
D.A.S. Rechtsschutz AG, pobočka pro ČR
DIRECT pojišťovna, a.s.
ERGO pojišťovna, a.s.
ERV Evropská pojišťovna, a.s.
Generali Pojišťovna a.s.
Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.
HDI Versicherung AG, organizační složka
Komerční pojišťovna, a.s.
Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
MAXIMA pojišťovna, a.s.
MetLife Europe d.a.c. , pobočka pro Českou republiku
NN Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku
Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna Insurance Group
Pojišťovna VZP, a.s.
Slavia pojišťovna a.s.
UNIQA pojišťovna, a.s.

Zdroj: Česká asociace pojišťoven; vlastní zpracování

Příloha č. 2: Typické vnitřní struktury pojišťovny

Útvar – oddělení pojišťovny	Soubor jeho základních činností
Obchod	Sjednávání pojištění, změny v pojistné smlouvě, přepracování smluv, zabezpečení klientského servisu, informace o produktech pojišťovny
Taxace	Kontrola pojistných smluv, přijetí rizika
Správa pojištění	Správa a archivace pojistných smluv včetně změn v pojistné smlouvě a jejich ukončení, sledování platby pojistného, sledování škodního průběhu pojištění
Pojistně technické oddělení	Tvorba pojistných produktů, pojistných podmínek, smluvních ujednání, upisování rizik, zajištění a kontakt se zajistiteli
Likvidace pojistných událostí	Shromažďování informací o pojistné události, vyhodnocování podkladů, pokyn k výplatě pojistného plnění, sledování škodního průběhu

Zdroj: [2]

Příloha č. 3: Organizační struktura pojišťovny Generali

Zdroj: Výroční zprávy Generali pojišťovna

Příloha č. 4 Předepsané pojistné v oblasti neživotního pojištění za rok 2015

	Pojišťovna	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)
1.	Česká pojišťovna	18 063 391	26,0
2.	Kooperativa	16 295 160	23,4
3.	Allianz	8 617 877	12,4
4.	Česká podnikatelská pojišťovna	5 531 509	7,9
5.	Generali	5 418 102	7,8
6.	ČSOBP	4 839 957	7,0
7.	Uniqa	4 571 355	6,6
8.	Cardif	2 031 290	2,9
9.	Axa	1 006 083	1,4
10.	Slavia	653 599	0,9
11.	Wüst	650 089	0,9
12.	HVP	556 905	0,8
13.	Direct	479 623	0,7
14.	ČP Zdraví	456 523	0,7
15.	ERV	428 898	0,6
	Celkem	69 600 361	100

Zdroj: Česká asociace pojišťoven; vlastní zpracování